

TRIBUNA COOPERĂȚIEI ARDELENE

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNEI DE COOPERATIVE „ARDEALUL“ CLUJ

ANUL II.

OCTOMVRIE—NOEMVRIE 1931.

Nr. 10—11.

Un popor de cooperatori

de Victor Jinga.

Este bine, poate mult mai bine, să arătăm aici, nu numai frământări de gânduri, teorii ale faptelor ci chiar faptele cooperatiste înseși, cuprinse în cifre, comparate și analizate.

Marele merit al cooperăției este că realizează lucruri mari și bune zi de zi și tace; nu o văd și nu o aud cei ale căror simțuri mai vibrează doar la lumina orbitoare a reclamelor moderne și la claxoneria civilizației mecanice. Din multe, foarte multe părți ale pământului, aflăm că acțiunea cooperatistă înaintează încet dar sigur, ocupând continuu noi țărâ-muri de activitate, impunând gândirea și sistemul său economiei popoarelor.

Și când zicem că cooperăția este în marș triumfător, nu vrem să spunem numai că în cutare sau cutare țară s'au înmulțit prăvăliile cooperatiste, că opera de aprovizionare, des-facere, procurare de credite, etc., intră tot mai mult pe mâinile cooperatorilor. Cooperăția nu este numai un sistem nou de afaceri, o tehnică specială a coordonării muncii, a distribuirii excedentelor, a calculării prețurilor; ea pune problema socială și economică în completul și complexul lor, nizuiește spre o nouă morală economică, spre o mai mare echitate socială, luptă pentru o cât mai nobilă afirmare a demnității de om și de cetățean, pentru o viață mai frumoasă, mai curată, pentru o lume nouă.

În lumina acestui orizont larg trebuie privită și înțeleasă acțiunea cooperatorilor din întreaga lume. E firesc ca înfăp-tuirile cooperatiste să aibă intensitate deosebită în împreju-rările deosebite din diversele țări. Sunt popoare cari se află abia în faza de înseilare a muncii cooperatiste, după cum sunt altele la cari cooperăția domină rezorturile cele mai delicate ale vieții sociale.

Un exemplu tipic de sănătate morală, care este temelia mișcării cooperative, ne este oferit de *Finlanda*.

Să arătăm, pe scurt, caracteristicile acestei țări.

Se știe că Finlanda n'a fost deloc favorizată de natură. Este țara celor o sută de lacuri și astăzi încă apa și pământul continuă să-și dispute supremația, cu toate că marea cedează an de an câte puțin din stăpânirea ei mai cu seamă pe coasta apuseană a peninsulei.

Suprafața Finlandei e de 388.280 Km², întinzându-se dela oceanul arctic până la golful Finlandei. Pădurile alcătuiesc bogăția cea mai mare a țării; ele acopere o suprafață de 25.263.000 hectare și exploatarea lor parțială de către Stat aduce acestuia venituri foarte importante.

Populațiunea Finlandei e de 3.500.000 suflete. Orașele sunt rari; capitala sa, Helsingfors, are 250 mii locuitori; acest oraș este cea mai frumoasă dintre capitalele baltice.

Mulți afirmă că Helsingfors are un aspect absolut parizian cu aleele și bulevardele sale deosebit de frumoase; vara face impresia de a fi pe Rivieră.

Helsingfors e o capitală dotată cu o civilizație proprie și cu o cultură națională; este centrul activității culturale, științifice, literare, artistice, politice și sociale al unei vechi națiuni, este centrul activității ei economice și comerciale.

Femeia are, în Finlanda, posibilitatea de a exercita toate carierele libere și de a ocupa posturi în toate administrațiile publice.

Reproducem, dintr'un studiu asupra Finlandei, această încheiere interesantă:

„Distracțiile finlandeze sunt acelea ale unei lumi sănătoase și robuste, care disprețuește și nesocotește plăcerile vicioase ale babiloniilor moderne. La Helsingfors obiceiurile sunt pure și severe, dacă nu se ține seama de o anumită tendință spre alcoolism, justificată de climă și, dealtfel, foarte riguros înfrânată. Femeea este foarte respectată; ea preferă oricărei vieți, viața de familie; adulterul și divorțul sunt foarte rari”.

Am arătat, sumar, obiceiurile și situația Finlandei, deoarece credem că ele sunt demne de un popor civilizat care poate fi citat ca exemplu și pentru excepționala dezvoltare a cooperăției de consum.

De fapt, cooperăția, în puținii ani, a cucerit majoritatea populației, nu numai a orașelor ci și pe aceea dela sate.

Cooperativa „Elanto” din Helsingfors, e un adevărat model; are, ca membre, 41 mii familii, adică două treimi din populația orașului. Această cooperativă are în oraș 235 magazine de desfacere; în 1930 de averul ei a fost de 2100 milioane lei. Elanto are și 12 cafenele-restaurante și dă de lucru la 2350 persoane.

În Finlanda sunt mai mult de 450 mii familii de cooperatori; deci jumătate din populație se aprovizionează prin magazinele cooperatiste. Aceste 450 mii familii sunt împărțite după cum urmează: 67,9 la sută sunt țărani, 20 la sută funcționari din administrațiile publice și private și 12 la sută muncitori industriali.

Comerțul cooperativ se face prin mijlocirea a 2570 magazine și s'a urcat într'un an la 19 miliarde și jumătate lei.

Cooperatia finlandeză este deasemenea puternică și în alte domenii de activitate.

*

Ținând seamă de însemnătatea cooperatiei în viața poporului finlandez, putem spune că el este într'adevăr un popor de cooperatori. N'am înfățișat multe cifre, pentru că nu ele singure ne atrag atențiunea, nici aceea a magazinelor sau aceea a familiilor asociate.

Acele cifre sunt elocvente, de mare preț, în primul rând pentru că privesc o națiune printre cele mai civilizate, cu moravuri cari pot fi date ca exemplu pentru severitatea și înaltul sens al onoarei, baze fundamentale ale ideii cooperatiste.

Poporul finlandez nu este singurul care și-a dat vieții organizarea ideală cooperatistă. Dacă în câteva zeci de ani mișcarea cooperativă a reușit să stăpânească rezorturi atât de însemnate ale vieții poporului finlandez, ne putem ușor închipui ce înfățișare va avea Finlanda peste alte câteva zeci de ani. Acolo nu se pun azi, și cu atât mai puțin se vor pune mâine, în formă brutală, probleme de felul celor cari agită alte popoare cari, din orgoliu, se numesc, se consideră, mari.

Cooperatia spre care trebuie să tindă un popor trebuie să fie numai o cooperatie integrală, rurală și orașenească. Echilibrul moral, social și economic al popoarelor se poate dobândi mai ușor și mai durabil prin răspândirea ideii și a faptei cooperatiste. Popoarele cari vor înțelege mai curând și mai deplin acest adevăr elementar vor fi popoarele fericite de mâine.



Raționalizarea și naționalizarea exploatărilor forestiere din bazinul Sebeșului, prin cooperatie

de Inginer Silvic Gh. Cioc.

Masivul forestier din Valea Sebeșului, situat la sud de orașul Sebeș, îmbracă ambele versante ale acestui râu, începând dela km. 29 și prelungindu-se până la vechea frontieră — km. 80.

Altitudinile extreme, în raport cu nivelul mării Adriatice, caracteristice acestei regiuni, sunț: 550 m. (valea râului Sebeș) și 2152 m. (vârful muntelui Frumoasă), astfel că aceste păduri prezintă caracterul pădurilor alpine și sub alpine.

Intreaga suprafață păduroasă gravitează către amintita vale și afluenții săi laterali, așa că, din punct de vedere al exploatărilor, formează o unitate geografică, dând posibilitatea grupărilor de materiale, cari să conveargă către câteva puncte din râul Sebeș.

Din punct de vedere administrativ, acest masiv se împarte în două ocoale silvice: Bistra și Gotul, cu reședința în Sebeș.

Ocolul Silvic Bistra, situat pe versantul drept al Sebeșului, se întinde pe o suprafață de 16.526 hectare, din cari: 13.637 Ha. pădure de raport, constituită în 4 serii și 2.889 Ha. pădure de protecție, în 2 serii. Pădurea de raport este formată din 12.588 Ha. (98%) rășinoase (molid, brad, pin și rarice) și din 615 Ha. (2%) foioase (fag, gorun, paltin, frasin etc.).

Amenajamentul prevede regimul codrului, cu tratamentul tăerilor rase și împăduriri artificiale. Pentru seria I-a, în suprafață de 1.886 Ha., s'a prevăzut revoluția de 100 ani, iar pentru celelalte 3 serii, întinse pe 11.751 Ha., revoluția de 120 ani. Posibilitatea anuală este bazată pe suprafață, ceea ce dă: 18,86 Ha. + 97,92 Ha. = 116,78 Ha.

Ocolul silvic Gotul ocupă versantul stâng al acestei văi și are o suprafață de 10.681 Ha., din cari 9.574 Ha. formează pădurea de raport, împărțită în 3 serii, cu un procent de ră-

șinoasă de 96%. Pădurea de protecție are o întindere de 1.107 Ha. și cuprinde 2 serii. Și acestui ocol i s'a aplicat regimul codrului, cu tratamentul tăcerilor rase și împăduriri artificiale. Revoluția prevăzută de amenajament este de 120 ani, iar posibilitatea anuală, fixată tot pe suprafață, ajunge la 80 Ha.

Pentru seria I-a s'a prevăzut o perioadă de așteptare de 20 ani — 1925—1944 — așa încât scăzându-se posibilitatea acestei serii, de cea 30 Ha. rămâne ca posibilitatea anuală, certă, numai 50 Ha.

Exploatările din trecut și cele actuale.

Sub vechea dominație austro-maghiară, aceste păduri formau un centru de exploatare, unde statul executa toate lucrările în regie proprie. În acest sens, s'a construit o fabrică de cherestea, cu 4 gatere, în orașul Sebeș, care debita cea mai mare parte a materialelor exploatare.

Mijlocul, aproape unic, de transport a fost apa Sebeșului, cu un debit quasi constant, care a permis plutirea, din luna Februarie și până la Decembrie. În primele începuturi ale exploatărilor, transportul se făcea cu bușteni legați în plute. Acest sistem a fost abandonat, datorită lărgimei micii a râului, ca și insuficienței debitului de apă, care să poată mânia în voie plutele. Astfel, s'a ajuns la transportul buștenilor, ca și al lemnelor de foc, prin plutire liberă (izolată), care se practică până în zilele de astăzi.

În vederea unei bune plutiri, s'a amenajat întreaga vale a Sebeșului, curățindu-se pietrele mari, cari erau obstacole în mersul buștenilor și s'au făcut construcțiuni de apărarea malurilor (diguri, pînteni, căsoaie, capre, etc.), cari se reface anual de către explcatatori, în urma directivelor date de o comisie, numită de „reambulare”, formată din delegații serviciului apelor, Casei Pădurilor, preturii și societăților exploatoare.

Intrucât debitul normal al râului nu putea transporta buștenii în voie, încă din timpul exploatărilor statului maghiar, s'au construit opusturi (baraje, lacuri), la km. 64 (punctul Oașa), la km. 75 (Praja) și la km. 65 (Ciban), cari sunt în așa fel dirijate, ca de 2—3 pe zi, să poată fi umplute și să li se dea drumul, putând mânia la vale materialele aruncate în râu, de pâraiele și scocurile laterale. Cum sunt mulți bușteni, cari se opresc în drum, după ce s'a terminat ulucăritul — adică s'au adus toate materialele în râu — atunci se formează o echipă de muncitori, cari pornesc în urma convoiului de lemne, dislocând și îndrumând la larg, lemnele oprite. În limba locală, această operație se numește — mersul coadei — fiindcă plutașii urmăresc succesiv coada convoiului de bușteni. Timpul necesar, pentru ca să ajungă lemnele, dela exploatare până în orașul Sebeș, este în funcție de anotimp și de

cantitățile precipitațiilor atmosferice, din vremea când se plutește, putând să varieze dela 15—40 zile.

Pentru oprirea lemnelor, după nevoie, s'au construit greble opritoare, — la punctele: Pârâul Gardului, Turoaia, Căpâlna, Petrești și Sebeș.

Dreptul de plutire, atât pe Sebeș, cât și pe afluenții săi, îl are statul, până la 1 Ianuarie 1938, putând transporta 30.000 m. c. lemn de foc și 70.000 m. c. lemn de lucru. În stadiul actual, statul concesionează dreptul de plutire exploataților, în schimbul unei taxe la m. c. de lemn plutit. Fiecare exploataător are dreptul la plutit pe un timp limitat, ce se fixează de o comisie specială.

În afară de acest mijloc de transport, dealungul râului serpuește un drum petruit, începând dela km. 29 — punctul final al șoselei județene Sebeș—Șugag — și străbătând întreaga vale, urcă la vârful Tărtărău, de unde cade în versanții sudici ai Carpaților gorjeni, la Novaci. Actualmente, acest drum este dat în folosința S. A. Petroșeni, până la 1933, când termină exploatarea, ce are în această vale.

Pe afluenții Dobra, Bistra, Ciban și Prigoaia sunt drumuri practicabile, de 3—9 km., folosite de S. A. Petroșeni, cooperativa „Brădetul” și „Valea Sebeșului”, cari exploatează în aceste locuri.

Toate aceste drumuri sunt utilizate astăzi pentru transportul muncitorilor, alimentelor și uneltelor, folosite la exploatarea, ea și al vânătorilor și vilegiaturistilor, ce cutreeră ținuturile pline de pitorese, din aceste regiuni. În cazul când exploatarea ar lua o intensitate mare, așa încât apa Sebeșului n'ar putea transporta întregul stoc de materiale, atunci aceste drumuri ar putea înlesni scosul lemnelor cu carul sau camioane.

Totuși plutirea pe Sebeș rămâne ca cel mai economic mijloc de transport, fiind o binefacere pentru regiune.

Menționez că, aceste păduri sunt traversate de drumuri și cărări vânătorești, facilitând deplasările de muncitori, ca și supraveghiatul lucrului.

Sub administrația românească, aceste păduri n'au mai fost exploatare în regie, ci s'au vândut posibilitățile, pe mai mulți ani, diverselor firme: Simion, Bucur, Petroșeni, etc., cari au lucrat, în majoritate cu muncitori maramureșeni și moți, cărora le plătea puțin, furându-le și puținul acesta, prin diversele rețineri și amenzi imaginare. În acest chip, s'a înălăturat muncitorul local, bun cunoscător al muncilor de pădure și ca atare mai pretențios la prețul muncii. În general, aceste firme cedau exploatarea unuia sau câtorva antreprenori locali, cari în schimbul unui preț oarecare oferit, puteau specula, fără nici o milă sau rușine, naivitatea și bunătatea aceloră în mijlocul cărora trăiau.

Târziu și ca o reacțiune justificată contra acestui procedeu neuman, s'au înființat cooperativele forestiere „Brădetul” din Căpâlna și „Valea Sebeșului” din Laz, cari au început să convingă, prin fapte, muncitorimea că salvarea lor stă în solidaritatea mișcării cooperatiste.

Cooperativa „Brădetul” a cumpărat în 1928 o suprafață de 149,50 Ha., din pădurea Căzile-Ciban, cu prețul de Lei 4,903.753. Exploatarea s'a făcut în 3 ani — 1928—1931 — valorizându-se până în prezent, în condițiuni mulțumitoare, produsele primelor două parchete, iar cele din parchetul 3 se află depozitate în Sebeș, neputând fi comercializate, din cauza crizei actuale.

Cooperativa „Valea Sebeșului” a cumpărat în luna Mai 1930, dela stat, 240,27 Ha., din pădurea Gotul-Miraș-Prigoana, exploatabilă în 5 ani, cu prețul de Lei 10,057.568 în afară de taxele și impozitele, ce decurg din această contractare.

Prețul de cumpărare foarte ridicat, piața lemnului fiind într'o continuă scădere, iar pe de alta greșelile administrative, inerente ori căruia început de exploatare în stil mare, unite cu lipsa capitalului de exploatare, au abătut asupra acestui frumos început tot felul de șicanări și neajunsuri. Primul parchet s'a exploatat, în condițiuni tehnice mulțumitoare, fără să se realizeze beneficii mari, dar, în schimb, muncitorimea, eminentamente cooperatoare, a putut încasa cele mai mari prețuri ce s'au oferit vreodată pe această vale. Anul acesta, vremurile fiind și mai critice, conducătorii abia au putut valoriza, la limită, noul parchet, putând oferi lucreri cooperabilor, cari altfel ar fi trebuit să șomeze fiindcă alt de-buseu de muncă nu există.

Aceste două unități au utilizat la muncile lor, anual 500—800 muncitori, din Valea Sebeșului, toți Români, contribuind prin aceasta, într'o largă măsură la naționalizarea lucrărilor din regiune.

Cu toate că aceste două cooperative urmăresc acelaș tel, ridicarea elementului muncitoresc, prin solidaritatea ciostită și loială, preconizată de principiile cooperatiste, până în prezent nu s'au putut apropia, ei s'au dusmănit, până la măcinare, din cauza resentimentelor conducătorilor, cari nu înțeleg că, pentru o cauză socială, chestiunile personale trebuie să dispară.

Producția actuală și viitoare a acestui masiv.

Având în vedere că pentru ambele ocoale silvice posibilitatea anuală este de 167 Ha. și ținând seamă de rezultatele exploatărilor trecute, cari au dat în medie 300 m. c. la Ha., rezultă că anual se poate scoate o cantitate de circa 50.000 m. c. E de remareat faptul că pădurile acestui masiv n'au ca-

racterul pădurilor virgine, întrucât au fost exploatate, în baza unui amenajament, încă din vremuri îndepărtate, așa că, din punct de vedere calitativ, nu vom găsi materiale excepționale.

Din cercetările făcute la fabricile de cherestea, cari debitează acest material, am dedus că rezultă următoarele sorturi de cherestea:

2—10% tombant, 15—35% clasa IV-a, 40—50% clasa V-a, iar restul clasa VI-a și bracuri. Așa dară, marfă curată (reîn și halbreîn) nu se găsește în lemnul acestor păduri și ca atare, nu are o valoare comercială prea mare.

Cantitatea de 50.000 m. c., amintită ca posibilitate anuală, se poate împărți astfel:

22.000 m. c. lemn de cherestea;

19.000 m. c. lemn de mină;

5.600 m. c. lemn de celuloză;

4.000 m. c. lemn de foc.

Până în 1930, posibilitățile ocolului Bistra au fost realizate, rămânând neexploatate cele din 1931, în suprafață de 226,65 Ha., cari au lucrări de punere în valoare. Posibilitățile ocolului Gotul, până la 1934, sunt vândute cooperativei „Valea Sebeșului”.

În situația actuală, când lemnul de mină și cel de cherestea nu poate găsi debușeu, rentabilitatea acestor păduri devine din ce în ce mai problematică. La acest fapt, mai contribuie și împrăștierea exploatărilor, cari ridică cheltuelile de exploatare și administrație. Din această cauză, singura soluție salvatoare este modificarea actualului amenajament și întoarcerea umbla, care să aibă în vedere concentrarea exploatărilor într'un singur loc, spre a se înlătura inconvenientele amintite.

Deoarece exploatările acestor păduri necesită multiple cheltueli de investiții și reparațiuni, la uluce, opusturi, apărare de maluri, greble, etc., iar cele din Bistra, situate pe terenuri abrupte și pe o vale capricioasă, care adesea rupe ulucele de apă și scocurile, cer mari cheltueli de regie, nu pot prezenta nici o rentabilitate, în felul cum au fost estimate de Casa Pădurilor. Ca atare, se impune imediată revizuire a estimațiilor și scăderea tarifelor actuale de vânzare, precum și vânzarea posibilităților pe cel puțin 5 ani, la același exploatare, care să aibă puțină amortizării investițiilor făcute. De asemenea, un studiu serios al organelor C. A. P. S. ar putea mări posibilitatea anuală dela 50.000 m. c. la cel puțin 70.000 m. c., prin punerea în valoare a tuturor produselor secundare, cărora până acum nu li s'a găsit modalitatea de valorizare.

În afară de acestea, trebuie avut în vedere că, în acest bazin, particularii, comunele și composesoratele, dețin circa 10.000 jug. cad. pădure neexploată, din care 50% rășinoase și cari ar ridica posibilitatea amintită la Stat cu cel puțin 100 Ha. anual.

Raționalizarea exploatărilor acestei văi trebuie să țină cont de situația generală a acestor păduri și să avizeze la soluțiile, cari ar duce la o înțelegere între stat și particulari spre ridicarea rentabilității lor.

În cazul că toate pădurile din Valea Sebeșului ar forma o unitate de exploatare, posibilitatea anuală ar fi de 120—150.000 m. c., care ar tenta orice întreprindere serioasă să-și plaseze capitalul aci.

O colaborare între Stat și particulari fiind exclusă, din cauza prejudecăților celor din urmă cari n'ar dori o îngrădire a drepturilor lor, rămâne ca soluție unică strângerea și ca atare cointeresarea tuturor acestor particulari, într'una din cooperativele existente, unde ar aduce ca aport posibilitățile pădurilor lor, primind în schimb contravaloarea ca și cota respectivă din câștigul realizat la bilanț.

Cooperativele actuale — „Brădetul” și „Valea Sebeșului” — dispun de 2.503.709 lei, capital social și diverse fonduri. În forma izolată de azi forța lor este anihilată, prin animozitățile continue dintre ele, așa că nu rămâne ca formulă „sine qua non”, decât fuziunea lor, care le-ar prezenta ca o societate puternică și serioasă căreia i s'ar putea încredința spre exploatare continuă posibilitățile pădurilor din acest masiv.

Industria și posibilități de valorizare a produselor.

Cel mai apropiat centru de desfacere este orașul Sebeș, situat la 34 km., de limita inferioară a pădurilor, posedând o fabrică de cherestea a C. A. P. S.-ului cu 4 gateri și mașinile accesorii. Este sediul a 3 ocoale silvice, direcției VIII-a silvică, 2 Divizioane de art. de munte, un divizion de călărași, brigadă de artilerie, judecătorie, gimnaziu românesc și săsesc, spital, baie de apă sărată, uzină electrică, etc.

Această fabrică de cherestea are o putere de producție zilnică de 100 m. c., ceea ce anual — socotind 200 zile lucrative — ar putea debita circa 20.000 m. c. La 6 km. în sus de orașul Sebeș și la 28 km. nord de pădure, în comuna Petrești, se află o fabrică de cherestea a S. A. Frumoasa cu 4 gateri și cu o putere de lucru zilnică de 150 m. c., sau de 30.000 m. c. anual. Tot în această comună se mai găsește o fabrică de celuloză, care ar putea utiliza până la 15.000 m. c. anual, găsindu-se astfel plasament întregii cantități de lmn subțire ce ar rezulta.

Din acestea, se vede că aceste două fabrici de cherestea, în situația de azi, pot face față posibilităților lemnului de cherestea, ce s'ar extrage din acest bazin, chiar în cazul unei intensificări a exploatărilor.

Chestiunea cea mai dificilă este, pentru moment, comercializarea cherestelei, care în majoritate, trebuie să ia drumul exportului către Ungaria, unde deocamdată debușeurile lip-

sesc. Pe piața internă, s'ar desface maximum 25% din producția acestor fabrici, în Sebeș, Petroșeni și orașele din Banat.

Lemnul de mine, care atinge un procent important de 45%, din lemnul exploatabil, pe această vale, nu-și poate găsi alt plasament decât la minele din bazinul carbonifer al Văii-Jiului — Petroșeni, Lupeni și Aninoasa — situate la 100—130 km. de Sebeș. Cum criza de astăzi a lovit și exploatările miniere, obligându-le să sisteze parte din lucrări, momentan nu se poate conta ca plasabile decât 50% din cantitățile lemnului de mină realizabile, din aceste exploatări.

Lemnul de foc se poate comercializa prin comunele din câmpia Muresului, orașul Sebeș și Arad, iar parte pot fi îndrumate exportului în Ungaria, prin vama Curtici.

Cum s'ar putea organiza cooperația pe Valea Sebeșului.

Tinând seamă de caracteristica acestei văi, înzestrată cu masivele amintite și locuită de circa 15.000 suflete, din cari se pot recruta minimum 3000 muncitori, pricepuți în lucrările de pădure, plutărit și fabrică, ușor se poate deduce puțința organizării lor într'o cooperativă serioasă.

Aceste presupuneri sunt verificate îndeajuns, deoarece muncitorimea care, până mai ieri, era la dispoziția antreprenorilor speculanți s'a strâns în jurul câtorva fruntași curajoși, înjghebând cele două cooperative amintite, cari sunt o dovadă că ultimul lor sprijin și speranță le-au formulat în această solidarizare. Rezultatele date până acum, sunt multumitoare, iar dacă n'ar fi apărut criza actuală și ar fi avut mai multă pricepere în materie de cooperație și comercializare, desigur că situația lor ar fi fost mult mai înfloritoare.

Activarea acestor cooperative, izolat, nu va ajuta la nimic, ci va duce la desbinarea muncitorimii, în tabere adverse, sub influențele desantate ale politicianilor pescuitori în apă tulbure. Așa dară, nu rămâne altă soluție decât unirea lor într'o singură cooperativă cu numele de Valea Sebeșului, care să aibă rază de acțiune întreaga vale și să pornească lucru cu forțe înzecite și cu o încredere deplină în seriozitatea operațiunii, ca și a solidarizării lor.

Cum exploatările acestea necesită circa 15—20.000.000 lei anual, cari nu pot fi găsiți ușor la cooperatori — muncitori. — se impune ca Banca Centrală Cooperativă să intervină cu ajutorul financiar necesar și cu tehnicienii respectivi, cari să conducă și să supravegheze lucrările, ca nu cumva reaua administrație să ducă la sfârșit tragic.

Conducătorii să fie îndrumați și convinși a crea fonduri de rezervă și prevedere cât mai mari, căci acestea vor fi scheletul de mâine, pe care se va putea broda cele mai frumoase forme ale cooperației.

Treptat, treptat, când muncitorimea va gusta și va pricepe binefacerea cooperăției, iar fondurile proprii vor depăși minimum 5,000.000 lei, tendința să fie cumpărarea uneia din fabricile amintite, sau construirea uneia nouă, pentru ca materialele exploatare să fie debitate și comercializate sub ultima lor formă de prelucrare.

În acest mod, s'ar ajunge la o lucrare integrală de exploatare forestieră, prin cooperăție, care ar utiliza exclusiv elementul românesc la toate lucrările, începând dela doborâtul arborilor și până la expedierea vagoanelor cu cherestea. Proprietarul pădurii — Statul — va fi în câștig, din două motive: întâi că cetățenii săi vor prospera economic, prin aceea că tot profitul, luat de anteprenor și capitalistul fabricant, va intra în punga aceluia ce-l produce. În al doilea rând, pădurile fiind exploatare de aceia cari au legături de veacuri cu ele, nu vor mai fi pradă firmelor străine și hrăpărete, ce nu urmăreau decât îmbogățirea rapidă, în detrimentul populației locale, care rămânea pradă sărăciei și furiei torențelor, provocați prin o exploatare fără rațiune. Atunci când Românul va ajunge să culeagă toate roadele oferite de acest bun național, desigur că va pune tot sufletul și toată grija la o exploatare și o regenerare chibzuită, așa încât prin naționalizare s'ar ajunge indirect și la raționalizarea acestor exploatare.

Posesti-Prahova, Iulie 1931.



„Franța își datorește bogăția unui pământ binecuvântat, activității și ingeniozității locuitorilor ei, dar mai mult încă admirabilului ei spirit de economie, acelei puteri de economie care deosebește pe orice Francez, orice Franceză. Franța a devenit bancherul lumii. Ceeace Franța câștigă mai puțin ca noi, prin producție, compensează prin economie”.

Cancelarul Germaniei, de Bülow, în Reichstag, Novembrie 1908.

Avocații și unitățile cooperative

de Avocat Gh. Ștefănescu.

Atât Uniunea de cooperative „Ardealul” cât și Oficiul Național al Cooperăției au fost sesizați de diverse instituții cooperative, precum și de rapoartele organelor de control și avocaților, de cheltuelile și onorariile exagerate ce se percep, în tot cuprinsul Uniunii, de avocații particulari la cari cooperativele recurg pentru realizarea creanțelor debitorilor lor rău platnici.

Intrucât din toate părțile s'au semnalat mari și importante cheltueli și spese cari în 90% cazuri consumă întreaga creanță cu dobânzile ei, totul intrând în punga avocaților nesățioși, Uniunea a trimis încă din Ianuarie 1931 o circulară (nr. 242—1931) în care, între alte comunicări, s'au dat explicații și îndrumări societăților cooperative pentru urmărirea creanțelor lor, îndrumări cari probabil au trecut neobservate de multe din societățile cooperative, întrucât ulterior ni s'au semnalat noi cazuri.

Pentru aceste motive este necesar a se da noi instrucțiuni, toate în interesul și apărarea creanțelor societăților cooperative, amintind că pentru nerespectarea condițiilor și îndrumărilor ce se dau în acest sens sunt responsabili conducătorii actuali ai tuturor băncilor populare și cooperativele.

Pentru a nu da decât câteva exemple, vom aminti doar cazul cooperativei „Armonia” din Iernut, județul Târnava-Mică, care însărcinând un avocat din localitate cu urmărirea debitorilor săi din mărfuri ce fuseseră date pe credit, creanță în valoare de Lei circa 65.000, nu a realizat din această creanță decât Lei 4500 restul a fost înghițit de nesățiosul avocat care într'un „*tablou de spese*” a trecut în contul cheltuelilor sale toate sumele încasate dela debitori, iar pentru cei insolvariabili sau dispăruți și-a acoperit cheltuelile sale cu sumele încasate dela cei solvariabili.

Deși Legea Cooperăției prevede scutire de taxe pentru toate creanțele până la 5000 lei, numitul a pus timbre pe toate aceste acțiuni și sub Lei 5000 irosind astfel întregul capital ce era de urmărit.

Conducătorii acum sunt ei urmăriți pentru această pierdere întrucât din neglijența lor s'au dat spre urmărire creanțele fără o convenție cu avocatul hrăpăreț.

Probabil că acei conducători vor da și ei la rândul lor în judecată pe avocat, nu credem însă să aibă multă posibilitate de câștig și toate aceste complicațiuni din lipsa de convenție și preciziuni înainte de începerea proceselor.

Vom mai aminti cazul unui alt domn avocat care având de urmărit creanțele băncii populare „Mărul Roșu” din Iernut a improcesuat între alții pe un debitor pentru Lei 300 și a cheltuit 450 lei și avocatul nu s'a obosit cel puțin să citească un articol din Legea cooperăției care prevede scutire de timbru pentru a nu se face spese înzădar. Tot acest domn avocat, pretinde aceste spese dela bancă întrucât numitul este insolubil.

În celelalte cazuri când cheltuelile nu depășesc creanța, ele nu sunt niciodată mai mici decât ea.

Și acum în aceste timpuri de insolabilitate și de criză din urmăririle efectuate abia 50% se realizează, rezultatul final este că pentru „spesele” restului de 50% avocații și le vor acoperi cu „capitalul și dobânzile” încasate dela debitorii solvabili, banca sau cooperativa rămânând cu o scrisoare dela avocat prin care i-se comunică acest lucru.

Această situație și incertitudine nu mai poate dăinui.

Avocații au obiceiul — în Ardeal — să ia actele ce li-se aduc de client, să-l pună să semneze o procură, în care avocatul are totul și clientul nimic; în această procură i-se dă dreptul să încaseze — ceea ce în nici un caz nu trebuie să i-se dea — și din ce încasează el în biroul lui, dă clientului satisfacție că i-a câștigat procesul.

În general, și menționăm că și în vechiul regat se obișnuiește astfel, *avocatul nu are drept de încasare*.

Avocatul obține hotărârea, titlul executor, atât este munca lui. Executarea și-o face partea.

Nu trebuie să fi cine știe ce om de drept pentru a merge la Tribunal, să iei un portărel (la judecătorie un grefier delegat portărel) și să te duci să faci o licitație sau un sechestrul. Portărelul va face proces-verbal de obiectele sechestrate și judecătoria va fixa un termen de licitație.

Toate acestea când se urmează calea dreptului comun. În cazul procedurii speciale a Legii pentru organizarea cooperăției, art. 136 dă dreptul societăților cooperative să urmărească creanțele constatate prin titlul definitiv (hotărâre judecătorească definitivă) prin perceptor, întocmai ca venitul statului.

Mai mult chiar, o bancă cu urmăririi mai multe, sau mai multe bănci pot să-și angajeze un agent cu comision pentru urmărire, care având puterile agentului fiscal va putea face direct urmăririle după un timp scurt căpătând experiență și

cunoscând oamenii și starca lor va putea face urmăriri mult mai bine ca cel mai perfect portărel sau avocat.

Pentru urmăriri imobiliare cari au o procedură mai complicată, cooperativa poate angaja avocat cu convenție ca acesta, să se oblighe a plăti cooperativei întreg capitalul și dobânzile la zi, avocatul neputând a reține pentru el decât cheltuielile de execuție ce le acordă judecata, *în orice caz chiar dacă prețul realizat din vânzare nu acopere și aceste cheltuieli, avocatul nu se va atinge de capitalul și dobânzile curențite societăților cooperative.*

Avocatul va trebui să cerceteze în primul rând valoarea imobilului ce se licitează, cooperativa fiind apărută de surprize ca în cazurile când întregul preț al imobilului a fost înghițit de „spezele” avocatului.

Pentru creanțele cambiale și cele provenite din vânzări de mărfuri, cooperativa, conform art. 128 din Legea cooperativei, sunt scutite de orice asistență de avocat. Urmărirea cambială este atât de simplă încât oricine poate singur să-și facă un proces.

Procedura civilă prevede în articolele privitoare la „Mandatul de plată” care se emite de judecătorie la cererea părții și care rămâne definitiv în termen de trei zile dela comunicarea lui pârâtului, *dacă acesta nu face contestație.*

Și cum în materie cambială este foarte greu să se ridice contestație, se poate avea „titlul definitiv” în termen de trei zile, pe care cooperativa nu mai are de făcut decât să-l ridice și să-l predea perceptorului sau agentului comisionat spre urmărire.

La fiecare cooperativă se poate găsi un contabil sau conducător capabil care stând de vorbă cu un grefier dela judecătoria respectivă și arătând un dosar cambial va prinde foarte ușor procedura și nu va mai fi nevoie de nici un avocat.

Mandat de plată se poate emite și pentru datorile din mărfuri ale cooperativei și pentru creanțele garantate cu contractele și actele de garanție ale băncilor populare.

Cu puțină bunăvoință cred că, dacă se va găsi la fiecare societate cooperativă un om destoinic care să facă aceste mici și ușoare procese, societățile cooperative vor fi scutite de mari cheltuieli, putând scăpa de acest blestem al „spezelor avocațiale”.

Pentru creanțele rămase în restanță și neachitate la termen, anume, cambii, obligații și contracte de împrumut, pentru urmărirea imobilelor, băncile populare și cooperativele (cari au de urmărit debitorii din mărfuri) când recurg la procese pentru încasarea pretențiilor lor, dacă au nevoie de avocat, vor încheia cu aceștia o *scrisoare-convenție*. Prin aceasta vor preda cambiile și celelalte obligațiuni spre împrocusare și încasare, precizând în scrisoare că avocatul va reține drept onorar de avocat și cheltuieli de judecată su-

mele ce vor fi acordate de judecată și la care totdeauna părții sunt condamnați; avocații obligându-se a plăti cooperativei întreg capitalul cuprins în acte, plus dobânzile la zi.

Acestea pentru a se evita abuzurile ce le fac unii avocați, cari pentru creanțele de valoare mică pretind că au cheltuit mai mult decât este însăși creanța, reținându-și cheltuielile și onorariile lor din creanțele mai mari ce au avut de încasat tot pe cale de proces, fiind astfel cazuri în cari bănci și cooperative s'au plâns că din creanțele ce le-au avut de încasat nu li s'a restituit de avocat nici a patra parte, restul fiind oprit de acesta pentru cheltueli și onorar.

Uniunea de coop. „Ardealul” prin contenciosul său, stă la dispoziție cu explicații și orice relațiuni putând chiar, în cazuri excepționale, având în vedere că are și ea multe procese cu casieri și vânzători de rea credință, să trimită și avocat pentru a apăra interesele societăților cooperative.

Copie de acțiune prin

MANDAT DE PLATĂ

Domnule Judecător,

Subsemnata banca populară din
 comuna județul prin
 președinte vă rog a emite

M a n d a t d e p l a t ă

împotriva d-lui cu
 domiciliul în care ne datorează suma de
 Lei cu dobânzi dela data
 în baza unei cambii (sau mărfuri, act de garanție) în valoare de Lei
 neachitat la termen.

Depunem copie după cambie.

Cerem cheltueli de mandat în valoare de Lei

pt. Banca populară
 sau cooperativa



Președinte,

D-sale

D-lui Judecător al Judecăt. riei de Ocol

Principii pe baza cărora se vor încheia convențiile între avocați și societățile cooperative.

1. — Nu se angajează avocat cu luna decât în cazurile speciale și pe baza avizului unui organ de control care va constata dacă societatea are nevoie față de multele creanțe ce are de urmărit de angajarea unui avocat lunar.

2. — Pentru procesele cari trec de lei 15.000 cooperativa va putea cere oricând asistența contenciosului Uniunii, care va urmări procesul și duce la bun sfârșit, urmând ca banca să facă toate formalitățile procedurale iar avocatul Uniunii să vie doar la proces.

3. — Pentru procesele mai mici societatea cooperativă va încheia o convenție cu avocatul angajat, convenție care va putea fi făcută fie pentru fiecare proces în parte, fie pentru un număr anumit de procese, făcute într'un tablou care va face parte integrantă din convențiune.

Aceasta convențiune va avea ca bază următoarele principii:

Banca sau cooperativa predă spre urmărire pe cale judecătorească și executare, **fără drept de încasare de către avocat**, încasarea făcându-se de către delegatul băncii sau cooperativei, un număr anumit de procese cari se vor urmări și duce la bun sfârșit de către avocat care va avea drept onorariu, onorariul pe care-l vor acorda instanțele prin sentință drept onorariu, **avocatul obligându-se a preda băncii, prin delegatul său, întreg capitalul și dobânzile la zi.**

În ceea ce privește cheltuielile de proces, societatea cooperativă va putea avansa pentru fiecare proces în parte o sumă de bani pentru cheltuieli care să fie în proporție de **cel mult 5% din creanță**, despre a cărei primire avocatul va da chitanță cu specificare „pentru cheltuieli în procesul nr...” ținând la ficare proces un cont despru aceste cheltuieli pe care-l va prezenta judecății la darea sentinței, cerând să se acorde societății cooperative și aceste cheltuieli care după acordare și încasare se vor restitui băncii.

Toate aceste condițiuni vor intra în funcțiune când procesul se câștigă și sentința este executată.

4. — În caz când procesul se pierde și avocatul va trebui să cerceteze întâi temeinicia acțiunii ce pornește, societatea cooperativă va plăti un onorariu de 8% la creanță.

5. — În caz când procesul se câștigă și creanța este inexecutabilă, avocatul care este obligat să se intereseze de starea de solvabilitate a părților nu va putea pretinde nimic.

6. — Banca va avea dreptul oricând să cerceteze dosarele proceselor sale, atât la biroul avocatului cât și la instanțe și să retragă procura în cazul când avocatul nu este diligent, amână nemotivat procesele, le lasă în suspensie, nu se interesează de ele, trimite practicanți, secretari sau substituiți, începători și nepricepuți, putând retrage procura și însărcina oricare alt avocat.

În privința denunțării acestei convențiuni avocatul angajat înțelege să se supună comitetului contenciosului Uniunii de cooperative „Ardealul” care prin delegatul său va stabili dacă avocatul angajat a procedat sau nu cu diligență pentru urmărirea creanțelor băncii.

Toate aceste condițiuni le precizăm pentru motivul că în foarte multe cazuri cooperativele au suferit mari pagube din cauza avocaților neangajați cu convențiune precisă și astfel s'au produs pierderi importante din vina acestora.

Strângerea economiilor prin oficiile poștale.

Poșta a început să facă operațiuni de bancă, primind depuneri spre fructificare. Această instituție prin acest fel de operațiuni își depășește rostul și atribuțiunile. Cooperăția trebuie să se apere contra acestei încălcări, deoarece strângerea micilor economii se cuvine să o facă în primul rând băncile populare. Spicuim, dintr'o lucrare recentă, câteva considerațiuni în această privință.*)

Indrumarea vieții de stat și economice trebuie făcută după un plan studiat bine și de aplicațiune mai lungă. Simpatiile mari dar trecătoare pentru anumite probleme nu pot da tonul în chestiunile de organizare cari presupun discernământ și criterii obiective. S'au făcut legi nenumărate privitoare la probleme de cari nimeni nu se mai ocupă, mai cu seamă în domeniul economic-agricol.

Prin Legea asupra organizării Caselor de economie, promulgată la 28 Iulie 1930, se organizează colectarea economiilor populare prin casele de economii comunale, oficii poștale și prin factorii postali. S'a uitat oare că noi avem de 40 de ani bănci populare, azi în număr de aproape 5000 și că fructificarea economiilor populare e un drept al lor pentru exercitarea căruia numai ele au drept să ceară sprijinul și al oficialității.

În expunerea de motive a legii se spune: „Casele de economie se deosebesc de băncile populare în sensul că acestea deși fac operațiunile de credit limitate ca importanță și reduse ca riscuri și se adresează în păturile de jos ale miciei burghezii, a muncitorilor și plugarilor, depozitele și în băncile populare nu sunt un scop, ci un mijloc cu care își aduc la îndeplinire misiunea lor”.

Dar cum, mijloacele nu trebuiesc să servească scopuri anumite? Se recunoaște, prin expunerea de motive, că băncile populare au un rost important în lumea celor mai puțin avuți, totuși pentrucă ele strâng banii din sat spre a-i da tot în sat, aceloră cari au lipsă, nu sunt bune, ci trebuie să vie casele de economii poștale cari să strângă banii din sat și să-i dea —

*) Dr. V. Jînga : Finanțarea întreprinderilor cooperative, 1931, p. 27-29.

conf. art. 70 al legii —: particularilor, pe gaj de efecte, etc. instituțiilor publice sau acelora de utilitate publică, societăților de locuințe ieftine și chiar și cooperativelor; adecă economiile din satul X să fie trimise la București și Banca populară să ceară împrumut de acolo pentru a-l plasa locuitorilor din acelaș sat.

Se acordă caselor de economii, prin lege, scutire de impozitul asupra veniturilor mobiliare, de impozitul pe venitul global cum și de orice alt impozit al statului, județului sau comunei, pentru dobânzile la depuneri pe librete până la maximum 100.000 lei (art. 99). Libretele Casei generale de economii vor putea fi primite ca garanții la Casele publice și la licitațiuni (art. 104). Minorii și femeile măritate, oricare ar fi regimul lor matrimonial, sunt admise să facă depozite pe librete, să le retragă, fără asistență sau vre-un fel de autorizare (art. 5). Deci o seamă de privilegii.

Casele postale de economie prezintă o garanție mai mare decât băncile populare? De bună seamă că nu. Expunerea de motive spune: în localitățile unde nu sunt oficii postale, serviciul de economie se va îndeplini de oficii pe răspunderea și garanția lor prin factorii postali. Ori, garanția Oficiilor și a factorilor postali e mai mare decât cea oferită de băncile populare și de conducătorii lor, fruntașii satelor?

Amintim, în trecut, că sunt țări în care practica economiilor e foarte răspândită și totuși aceste economii nu s'au făcut prin Casse postale. Elveția este țara, unde instituțiile pentru colectarea economiilor au luat o atare dezvoltare, încât astăzi nici o țară din Europa nu posedă atâtea, raportate la numărul locuitorilor; și totuși Elveția nu are nici o cassă postală de economii. La fel în Germania, cu cea mai dezvoltată cooperatie de credit, nu sunt case postale de economii. În Finlanda Cassa de economii postală are un rol foarte șters. În Cehoslovacia, înființarea Cassei postale de economii (1927) a stârnit protestul unanim al cooperatiei de credit și al celorlalte institute de credit.

La noi, Casa de economie, instituție oficială, înființată în 1880, avea în 1928 abia 263 milioane depuneri, pe când, în București, bănci populare, înființate mult mai târziu, aveau zeci de milioane depuneri spre fructificare.

Depunerile, la băncile populare românești, sunt în creștere continuă. Să se lase acestor bănci, cari au dovedit că pot și știu trăi și mult și bine, sarcina colectării economiilor pentru a le plasa tot în mediul din care le strâng. Etatismul să nu intervină acolo unde inițiativa obștească și locală poate da și a dat roade. Casa de economie postală poate să fie numai acolo, unde nu e o bancă populară; îndată ce aceasta s'a înființat, cassa de economie să se retragă.

Averea comună prin cooperatie

de U. Silvan.

Raportul de față s'a făcut prin hotărârea importantă și unanim adoptată de delegații unui meeting anual recent — al Societății „Manitoba Co-operative Wholesale, Limited“, — meeting în care s'a declarat: „Că timpul actual este oportun pentru toate cooperativele noastre, în ceea ce privește pregătirea lor educativă, pentru a arăta că scopul nostru ultim este o avere, o bogăție comună, bazată pe cooperatie și pentru a arăta ce avantagii se pot aștepta în comparație cu sistemul economic prezent“. Autorul acestui articol este în complectă concordanță cu ideile exprimate în această hotărâre și aceste pasagii sunt scrise spre a exprima speranța că cooperativele din Manitoba vor realiza, — se vor îngriji de acest lucru, — sugestiile pe cari le conțin.

Dar ce trebuie să înțelegem printr'o avere comună, întemeiată pe cooperatie? Diferiți oameni vor avea idei diferite în această chestiune. Discuția, din motivul acesta, este potrivită și autorul, fără să invoce anumite calificații pentru aceasta, riscă să facă anumite sugestii.

Averea comună, fundată pe cooperatie, care este ultimul scop al cooperatorilor, socotim noi, este un sistem economic și social, sub care toate activitățile, în cari sunt angajați oamenii vor fi astfel coordonate, încât să aibă ca obiectiv beneficiul mutual al tuturor oamenilor.

În astfel de bogăție comună fiecare activitate legată cu producția și distribuția bunurilor, — agricultură, exploatare de mine, manufactură, transport, vânzare în engros și în detail, bănci și asigurări, (dacă băncile și asigurările nu trebuie să devină de prisos) — va fi coordonată nu spre profitul unui individ sau grup, ci spre beneficiul tuturor. Inventatorul, științistul, inginerul și organizatorul, vor folosi talentul lor nu spre a face bani pentru ei înșiși sau pentru conducătorii unei corporații, ci spre avantajul oricărui fel de om. Și tot astfel va fi în fiecare sferă de viață. Toate activitățile în cari omul este angajat, economice și sociale, educative și recreative, literare și artistice, vor fi organizate într'un astfel de mod ca toți oamenii să contribuie în acord cu abilitatea și cu trebuințele lor.

În asemenea condiții, egoismul, în sensul unei dorințe de a se bucura de avantagii în detrimentul celorlalți, nu va mai avea nici un loc și individul va realiza ceea ce promovează bunăstarea lui proprie numai prin promovarea bunăstării a comunității ca întreg. Sub aceste condiții nu va mai exista nici o sărăcie, excepție de cazul când ea este rezultatul foametei; nu vor mai exista războaie, nici crime și în locul acestora o lume de pace și bunăvoință.

x. Însă, cineva va întreba, se poate natura umană schimba? Ființele umane, esențial egoiste, cari populează această lume vor renunța ele la ambițiile personale și vor accepta aceste condiții? Sigur, nu toate și nu acuma!

Sunt, cu toate acestea și întotdeauna au fost un bine ființele neegoiste din această lume, bărbați și femei, cari au trăit fără să se gândească la sine și cu o sinceră dorință de a sprijini pe orice om. Noi avem asemenea bărbați și femei printre noi și azi. Și pentru majoritatea oamenilor, victime ale condițiilor prezentului, progresul spre averea comună nu trebuie să implice sacrificiu, ci câștig imediat.

Trebuie să se admită că lumea ca întreg încă nu este gata să se transforme pe sine însăși într'un sistem al averii comune, fondate pe cooperație. Există o lume care rivalizează, o lume care privește spre oamenii cari au moștenit sau au câștigat pe o anume cale avere și putere mai presus de ceilalți, sperând ei înșiși să atingă într'o bună zi aceeași poziție; va trebui să treacă un timp îndelungat până când majoritatea noastră va fi pregătită pentru condiții ideale.

Din fericire cooperația nu este un lucru care trebuie să vină în ființă perfectă și complectă. Cooperația are începuturile ei modeste și unde ea este fundată pe principii sănătoase prosperă întotdeauna și se întinde încet, dar sigur. Și unde cooperația este practică după principiile pionierilor din Rochdale, rezultatele, atât câte sunt, ele sunt conforme idealului de avere comună. În Marea Britanie, peste 5 milioane oameni practică într'o anume măsură cooperația după principiile Rochdale și provăzându-se cu multe dintre necesitățile vieții fără profit pentru un individ, — ci pentru avantajul reciproc al tuturor cari s'au ales să ia parte în mișcare. Aproape în fiecare țară a lumii, cooperația, poate în mod îndeajuns de imperfect și cu un scop limitat, se practică. Oamenii privesc azi spre ceva ce i-ar face în stare să scape de chaosul economic care este o tovarășie ridicolă a productivității naturii cu ajutorul științei moderne.

Mișcarea cooperatistă din Manitoba este în plină creștere. Numărul membrilor ei este în creștere, funcțiunile pe cari ea le îndeplinește se înmulțesc și înțelegerea scopurilor și avantajelor ei a devenit cu timpul mai generală. Multor oameni li se poate părea că operația unei stații de ulei, a unei asociații pentru triajul și comerțul produselor agricole este mult îndepărtat de așezământul unei economii cooperatiste. Aceste lucruri, cu toate acestea, sunt, pe cât apar autorului, aplicații practice ale ideii de cooperație, care pe măsură ce acestea se întind, își desvoltă funcțiunile și lărgesc numărul membrilor, — va avansa încet-încet spre o avere bazată pe principii de cooperație, pe care delegații la meetingul anual din Manitoba „Cooperative Wholesale“ au declarat-o ca ultimul lor scop.

(Rev. „The Scoop Shovel“, A Magazine for Agricultural Cooperation, Vol. VIII April 1931).

Lege

privitoare la avantajile acordate asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii, votată de parlament în sesiunile dela 13—14 Iulie 1931.

Art. 1. — Asociațiile pentru îmbunătățirea agriculturii sunt societăți cooperative, cu caracter civil. Ele se vor constitui, vor funcționa și li se vor aplica în totul dispozițiunile legii, pentru organizarea cooperativei, promulgată la 27 Martie 1929, cu modificările promulgate la 2 Aprilie 1930, bucurându-se de toate înlesnirile și scutirile prevăzute în acea lege și în legea de față.

Constituirea lor se va face cu avizul secțiunii de îndrumare și control, prevăzut la art. 15 din prezenta lege, nefiind obligate a se afilia în Uniunile de cooperative.

Art. 2. — Scopul asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii este să grupeze pe agricultorii de diferite categorii ale căror proprietăți formează un tot economic, în vederea aplicării metodelor raționale de cultură, arături mecanice, îngrășăminte, semințe selecționate, întrebuințare de mașini, reproducători de rasă, crescători de animale, curățirea, înmagazinarea cerealelor, industrializarea produselor și desfacerea lor.

Art. 3. — Suprafața de pământ ce se va putea grupa într-o asociație de îmbunătățirea agriculturii se fixează de organele de îndrumare ale acestor asociații.

Art. 4. — Consiliul de administrație al asociației se va compune din 5 membri, din care unul va fi ales președinte.

Art. 5. — Împrumuturile asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii se vor contracta la Banca Centrală Cooperativă, Banca Agriculturii Românești, la Societatea de Credit Ipotecar sau la alte instituții autorizate de Minister.

Contractele de împrumut vor prevedea garanția de solidaritate a asociațiilor, pentru sumele împrumutate până la concurența sumei declarate la constituire ca angajând limita de responsabilitate a fiecărui asociat.

Contractele de împrumut vor mai putea prevedea un gaj colectiv pe recolte, sau o ipotecă a bunurilor asociațiilor.

Art. 6. — Statul ia asupra sa 6 la sută din dobânda împrumuturilor contractate de asociații, după promulgarea acestei legi, la una din instituțiile de credit autorizate. Pentru a putea beneficia de această ușurare a dobânzii, agricultorul, membru al asociației, va îndrepta cererea sa de credit prin asociație, care va cerea garanțiile ce oferă asociatul și scopul pentru care se cere împrumutul. Asociația dispune de suma împrumutată în scopul îmbunătățirii agriculturii pe proprietățile asociatului împrumutat.

Asociația se obligă să ia în exploatare acele proprietăți, care din cauza neachitării ratelor a rămas în sarcina ei, potrivit convenției de împrumut.

Când asociații garantează împrumutul cu o ipotecă asupra pământului ce ei au în proprietate, evaluarea și verificarea actelor de proprietate se fac de asociație sub rezerva controlului instituțiilor împrumutătoare.

Art. 7. — Ministerul Agriculturii și Domeniilor înscrie anual în buget, sub forma unei încurajări date raționalizării agriculturii, sumele necesare ușurării dobânzilor, la împrumuturile contractate de asociații. Plata cotei din dobânda preluată de Stat, se va face direct instituțiilor autorizate, care acordă creditul, pe baza borderourilor de împrumuturi, verificate de organele Ministerului Agriculturii și Domeniilor, care certifică normala funcționare a asociației și progresele tehnice făcute de ea și de membri ei.

Art. 8. — Pentru ca avantajele prevăzute în această lege să fie acordate, asociația trebuie să-și fixeze un plan de îmbunătățirea agriculturii pe proprietățile asociațiilor ei, aprobat de organele competente ale Ministerului

Agriculturii și Domeniilor. Acest plan va trebui să se încadreze în programul general, elaborat de Ministerul Agriculturii și Domeniilor pentru raționalizarea agriculturii.

Avantajele prevăzute de această lege nu se vor acorda decât în măsura și pe timpul cât acest plan de îmbunătățire este aplicat.

Art. 9. — Produsele agricole ale membrilor asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii, care sunt transportate spre vânzare în comun în centrele de consum sau spre punctele de export, vor beneficia de reducere de transport pe C. F. R. pe care Ministerul Agriculturii și Ministerul de Finanțe o vor stabili contractual cu Regia C. F. R.

Art. 10. — Toate avantajile pe care Statul le acordă în vederea îmbunătățirii agriculturii ca: distribuire de semințe selecționate, înlesniri în procurarea de reproducători de rasă, ușurări pentru procurări de mașini, etc., se vor acorda cu preferință asociațiilor pentru îmbunătățirea agriculturii.

Când numărul acestor asociații va fi îndestulător, astfel de avantagii se vor acorda exclusiv asociațiilor.

Art. 11. — Avantagiul ușurării dobânzii se poate retrage în cazul când organele autorizate ale Ministerului Agriculturii vor constata că asociația care a contractat împrumutul nu l-a întrebuințat în scopul pentru care l-a cerut, nu au aplicat planul de cultură și îmbunătățire aprobat de minister, sau când aceleași organe vor constata că agricultura pe proprietatea membrilor asociației nu a făcut progrese.

Retragerea avantajului ușurării de dobândă se va face în urma unei modificări comunicată cu 3 luni înainte asociației și instituției de credit respectiv.

Hotărârea Ministerului pentru ridicarea acestor avantagii, poate fi atacată de asociație, cu apel, în termen de trei luni dela comunicarea notificării. Apelul se va judeca de un consiliu compus din toți foștii miniștri și subsecretari de Stat ai Ministerului Agriculturii și Domeniilor, care va funcționa pe lângă acest minister. Consiliul va fi prezidat de ministru. Hotărârile date vor fi definitive.

Art. 12. — Asociația poate să-și angajeze specialiști necesari pentru executarea măsurilor prevăzute în lege, în statute și în planul de îmbunătățirea agriculturii, a căror plată se va face de asociație.

Art. 13. — În primii 3 ani după promulgarea acestei legi, Ministerul Agriculturii și Domeniilor este autorizat să pună la dispoziția acestor asociații, la cererea lor, prin detașare, personalul său tehnic, care va face serviciul la asociație.

Art. 14. — Comunele sunt autorizate să facă cu asociațiile de îmbunătățirea agriculturii contracte pentru: administrarea și folosința izlazurilor, a pădurilor și a altor terenuri comunale; îngrijirea animalelor de rasă și orice alte servicii, pe care asociația va fi mai bine organizată să le îndeplinească.

Art. 15. — Personalul de specialitate, care depinde azi de Oficiul Național al Cooperației va fi organizat într-o secțiune de îndrumare și control al asociațiilor agricole. Această secțiune va întocmi statute speciale pentru asociațiile agricole. Ea va lucra sub ordinele directe ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor. Ministerul va putea încadra în această secțiune și pe alții din funcționarii săi de specialitate.

Art. 16. — Societățile cooperative agricole existente la promulgarea acestei legi, își pot modifica statutele, pentru transformarea lor în asociații de îmbunătățirea agriculturii, dacă adunarea lor generală cere aceasta, cu majoritatea prevăzută pentru adunările generale ordinare.

Instrucțiuni pentru constituirea asociațiilor și pentru îmbunătățirea agriculturii.

În situațiunea agricolă generală de astăzi, produsele agricole ale țării noastre se prezintă cu totul în inferioritate față de produsele agricole din lumea întreagă, atât prin calitatea inferioară, cât și prin costul prea mare al producției.

Dănuirea acestei situații, va aduce cu siguranță excluderea totală a produselor românești de pe piața mondială.

Pentru a remedia acest rău, se impune o grabnică organizare a agriculturilor noastre în sensul ca ei să producă după cele mai bune metode agricole și cu mijloacele cele mai perfecționate, așa încât produsele țării noastre, să poată sta alături de produsele străinătății.

Mijlocul cel mai nemerit pentru a produce această schimbare, se găsește în organizarea și funcționarea nouilor asociațiuni agricole, pentru îmbunătățirea agriculturii, care prezintă atât avantajul îndrumării tehnice prin organe de specialitate, cât și înlesnirile cunoscute cu privire la procurarea fondurilor pentru exploatare prevăzute de lege.

Asociațiile agricole pentru îmbunătățirea agriculturii, sunt societăți cooperativă și ele se constituie și funcționează potrivit dispozițiilor prevăzute de legea cooperăției și legea asociațiilor agricole după normele de mai jos:

Condițiuni economice:

Asociațiile pentru îmbunătățirea agriculturii se pot înființa acolo unde se găsesc un număr de cel puțin 25 asociați care să poată aplica un plan de exploatare rațională asupra proprietăților lor.

Aceste proprietăți pot să formeze unul sau mai multe trupuri de cel puțin 25 Ha. fiecare care să fie așezate neapărat la distanțe mai apropiate pentru a permite o lesnicioasă exploatare și administrație.

Aceste asociații se vor organiza de preferință în regiunea de câmpie și deal unde primează cultura cerealelor și unde se mai poate bine vedea folosul exploatării agricole după un plan și mijloace unice.

Deasemeni, deocamdată, pentru a se păși mai ușor la organizarea acestor asociații se vor preferi localitățile unde au mai funcționat în trecut obștii de arendare, fermele Statului, școlile de agricultură, domeniile coroanei, sau în prezent obștii de cumpărare, sau chiar alte cooperative cu caracter agricol, cum sunt în special cele ale R. M. S. cultura tutunului și cari au evidențiat sătenilor folosul unei culturi și valorizării a cerealelor prin sistemul întovășirii lor.

Statutul este normativ, nu obligatoriu în litera lui, modificările ce se vor introduce trebuiesc să fie în conformitate cu legea asociațiilor și a cooperăției.

Se pot constitui asociațiuni agricole și în vederea ramurilor secundare ale agriculturii și anume: viticole, horticole, îmbunătățirea vitelor, pășunatul etc.

Acțiunea de propagandă. — Pentru înființarea acestor asociațiuni agricole, organele însărcinate de Ministerul de Agricultură, se vor adresa în localitățile alese, potrivit indicațiunilor de mai sus, mai întâi frunțașilor locali, cari se bucură de încrederea sătenilor și împreună cu aceștia vor purcede la lămurirea și îndemnarea sătenilor de a se constitui în asemenea asociații, arătând și avantajile ce oferă legea acestor asociații.

Pentru a se putea aproba constituirea unei asociațiuni agricole pe lângă îndeplinirea cerințelor generale, mai trebuiesc îndeplinite și condițiile speciale, arătate mai jos.

Se va întocmi un tablou pe comună de starea socială și materială a celui ce dorește a intra în asociație în care să cuprindă, numele, numărul membrilor de familie cari pot lucra pământul, vitele și inventarul agricol pe categorii, suprafața pământului ca proprietate, datorii ipotecare și pe polițe.

Se vor face apoi pe teren schițe de plan asupra proprietăților cari doresc a intra în asociație, astfel ca să grupeze în parcele de cel puțin 25 Ha., formând unul sau mai multe loturi mari.

Asociații să-și ia obligația ca în parcelele cari formează un lot mare să aplice un asolament, conform planului economic ce se va întocmi de comun acord cu ei.

De a face asigurarea mutuală a recoltelor prin instituțiile cooperativă.

Actualele obștii de cumpărare, care doresc să se transforme în asociații agricole, își vor adopta statutele asociațiilor, urmând ca funcționarea lor să fie dirijată după ambele statute.

Cooperativele agricole cari doresc să se transforme în asociații agricole își vor modifica statutele actuale, urmând ca funcționarea lor să se bazeze pe noul statut.

Legea nu obligă aceste instituții să se afilieze uniunilor de control.

Constituirea și organizarea. După ce populația locală a fost lămurită de inițiatori și de organele Ministerului de Agricultură trimise în localitate, asupra rostului, asociației și s'a convins de serviciul ce aceasta îl aduce și după ce toate condițiile expuse mai sus au fost îndeplinite, se va păși la întocmirea actelor de constituire ale asociației și la îndeplinirea tuturor formalităților cerute de lege.

La alcătuirea statutelor se va lua de bază statutul tip întocmit de Ministerul Agriculturii, pe care fondatorilor îl înmânează însuși delegatul sau se poate cere direct dela Secțiunea de Indrumare și Control a Asociațiilor agricole.

Actul constitutiv și statutul se vor face în patru exemplare și se vor semna de membrii fondatori. Semnăturile puse pe aceste acte ale știutorilor de carte, cât și ale neștiutorilor de carte, vor fi legalizate în comunele rurale de către primarul comunei, iar în comunele urbane de către autoritățile polițienesti.

Statutul și actul constitutiv astfel întocmit se va depune în patru exemplare la Secțiunea de Indrumare și Control a Asociațiilor Agricole, împreună cu recipisa doveditoare că s'a consemnat cel puțin o zecime a capitalului subscris la o bancă populară, federală, la Banca Centrală Cooperativă, ori la Casa de Depuneri, pentru a hotări constituirea asociației.

Exemplarele aprobate de Secțiunea de Indrumare și Control vor fi vizate de Oficiul Cooperației și prezentate judecătoriei spre autentificare prin delegații împuterniciți.

În termen de trei zile dela primirea actului și a statutului, judecătorul este dator a face un extras după el, conținând.

- a) Firma și sediul societății cooperative;
- b) Obiectul întreprinderii;
- c) Delimitarea teritorială a cercului de activitate;
- d) Durata societății;
- e) Data închiderii bilanțului;
- f) Mărimea părților sociale (cel puțin 500 lei); numărul maxim de părți sociale pe care un asociat le poate avea, felul în care se fac vărșămintele;
- g) Felul răspunderii asociațiilor;
- h) Forma în care Ad-torii cooperativei își manifestă voința și cine și cum semnează pentru cooperativă, în caz când acesta este prevăzut în statut, numele și pronumele persoanelor care au semnătura socială.
- i) Forma în care se vor face înștiințările și publicațiunile ce emană dela cooperativă;
- j) Data autentificării statutelor și a actului constitutiv.

Judecătorul va trimite în aceeași zi extrasul Secțiunii de Indrumare și Control a Asociațiilor Agricole.

După îndeplinirea acestor formalități, judecătorul va încheia un proces-verbal, constatând înscrierea cooperativei în registru ca și trimiterea extrasului spre publicare în Buletinul Cooperației Române și va dispune ca societatea poate funcționa, eliberând delegaților un exemplar din statut și actul constitutiv și un certificat de liberă funcționare. Câte un exemplar din aceste acte, vor fi trimise Secțiunii de Indrumare și Control a Asociațiilor Agricole. Un al treilea exemplar se va păstra la arhiva judecătoriei.

Toate aceste formalități vor fi gratuite.

Toate formalitățile pentru constituirea, fuzionarea și lichidarea societăților cooperative, acelea referitoare societăților cooperative, acelea referitoare la modificarea statutelor precum și formalităților pentru înscrierea și retragerea asociațiilor, sunt scutite de orice fel de taxe de timbru, înregistrare și impozite pe acte justificative.

Deasemenea nu e nevoie de asistența vre-unui avocat pentru îndeplinirea acestor formalități.

Recenzii.

Marcel Bibiri — Sturia. Ceasul capitalismului a sunat? București, 1931.

Intr-o broșură de 29 pagini autorul pornind de la conferința ținută de Werner Sombart la Institutul Social Român asupra evoluției capitalismului modern, prin care constată că raționalizarea, colectivizarea, tipizarea și despersonalizarea industriei au redus omul la materie, au artificializat și uniformizat viața, mecanizând totul, analizează urmările războiului european, pe care-l consideră ca o etapă epocală între două lumi. Revoluția pricinuită de război nu va lua sfârșit decât cu deslegarea problemei bolșevismului. Războiul poate reînvia din ura și dorul de răzbunare ale învingătorilor. E o lege ca cel oprit în evoluția lui să reacționeze în altă direcție. Așa se petrece astăzi mai ales în direcția socială.

Haosul în care ne aflăm astăzi, dovedește că civilizația capitalistă a adus lumea într-o situație, în fața căreia știința și oamenii politici stau neputincioși. Economisții de frunte mărturisesc că s'a greșit drumul.

Analizând una din numeroasele urmări rele ale capitalismului, modul repartizării bogățiilor, arată că Germania și-a micșorat averea, după război, la 436 dolari de cap de locuitor față de 1240 dolari înainte de război; că ea numără astăzi 20 milioane suflete de șomeri, adică a treia parte din populație moare de foame și statul e nevoit s'o întrețină; că tot astăzi, fostul împărat posedă o avere de 17 miliarde lei, din cari 8 miliarde în proprietăți, pe care se înalță 81 castele. Drept soluție a rețelilor, poporul german, între altele, acordă majoritatea voturilor, la o ultimă alegere, unui agitator al revanșei și al unei împărțiri mai echitabile a averilor. Germania trece prin ceasuri grele, dar mulți se întrebă, dacă ajutată și întărită, nu i-ar înlesni puțința de revanșă.

Anglia, după război, încă nu se simte bine. Populația Angliei deține jumătate din venitul ei, adică mai puțin de o mie de persoane posedă o avere de peste 7.700 miliarde lei, iar restul populației cam 327 milioane lire, deci 4,7% din populație posedă averea imensă a țării, iar 95,3% posedă abia 0,08% din avere. Anglia întreține 2.636.000 șomeri.

În Statele-Unite anomaliile sunt și mai mari. Aci averile au crescut aproape îndoit după război. Imensa bogăție de aci e în mâna a 10.000 de oameni și sunt sute de inși cu venituri declarate de la 167 milioane dolari în sus. În Statele-Unite sunt 5 milioane de șomeri.

România are și ea 6 inși cu un venit anual de peste 10 milioane lei, în total 74 milioane lei anual.

Toată averea țării noastre se urcă la vreo 13 miliarde dolari, adică mai puțin decât a unui miliardar american.

Autorul face reflecții amare, gândindu-se cum aceste fabuloase averi au izvorit din sudoarea celor ce înoată în mizerie. Amintește de prezicerile lui Marx neîndeplinite, dar își aruncă privirile spre focul ce pâlpâie spre răsărit, din care pot sări scântei mai departe, dacă cuminenția nu va dicta măsuri.

Trecând la veniturile țărilor agricole, arată că sunt mai mici ca a celor industriale.

Din cercetarea impunerilor rezultă că noi plătim cele mai mari dări. În Statele-Unite se scutesc de dări venituri de peste 250.000 lei, iar la noi

abia pentru 10.000 lei. Contribuabilii cari plătesc la noi 32%, în Anglia nu plătesc nici 20%.

Prețul principalelor noastre produse, cerealele și petrolul, au scăzut față de cele dinainte de război. Exportul e încă scăzut.

Circulația noastră monetară a scăzut de la 95 lei aur pe cap de locuitor, înainte de război, la 34 lei aur.

Au trecut 12 ani de la război și situația nu s'a îmbunătățit. Provi-zoratul comunismului răsese se prelungeste, drumuri noi se caută, dar încă nu s'a aflat. Socialismul s'a dovedit neputincios, iar capitalismul n'aduce ușurare.

Autorul își îndreaptă privirile spre Ford și Briand, cari, ascultați, ar putea aduce o lecție.

În concluzie se apropie de cooperatie: „Acei cari muncesc azi și sufăr, vor munci poate mâine mai puțin, căci **vor munci mai mulți împrennă...** mâne societatea va hotări repartizarea muncii și a bunurilor între membri ei...”.

Incheie afirmând că nu se poate ști dacă mâne tot capitalismul va fi arbitrul suprem.

Și noi afirmăm: istoria ne îndreptățește să credem că nu, căci în 25 de veacuri, de 7 ori lumea și-a schimbat civilizația, iar structura economică de 4 ori, deci vine rândul la o nouă schimbare, căci orânduirea veche părae din toate incheeturile.

Dar cooperatia poate spera la moștenire cu pregătirea ei de azi?

T. C. I. P.

G. Bourdon, Fr. Delaisi, P. Denoyer, L. Groc, B. M. Guetzevitch, J. Fiot și St. Valot. Le journalisme d'aujourd'hui. — Paris, 1931.

În cele 163 pagini ale volumului, în fruntea cu o prefață de Stephen Valot Secretar general al Federației internaționale a ziaristilor, autorii își dezvoltă fiecare câte o materie, tratată cu competența specialistului.

Prefața arată că știința jurnalismului se naște abia după Expoziția internațională a presei ținută la Colonia în 1927. Există însă de mult tehnica jurnalismului. Dar nimeni nu strănsese un material, care există pentru această știință. După expoziție se înființă la Berlin un Institut pentru această știință. După expoziție se înființă la Berlin un Institut pentru ționează acum în mai multe orașe, fiind frecventate și de viitorii cetățeni cu o educație mai complectă. Aceste instituții se deosebesc în totul de școalele tehnice de jurnalism.

În 1929 și 1930 la Colegiul liber de științe sociale din Paris s'au ținut cursurile ce se publică în acest volum. Aceste cursuri vor continua.

Lecția dlui Valot, redactor de ziar și secretar general al Federației internaționale a ziaristilor, intitulată: „Jurnalismul ca putere socială”, lămu-rește ce este o democrație, adică voința comună a cetățenilor, care trebuie formată prin informarea și luminarea masselor, care duce la formarea opiniei publice, joacă un rol covârșitor cuvântul spus și scris în ziar. Face un lung istoric al acestor influențe din antichitate și până astăzi, cu accentuare asupra unor mari evenimente ca războiul mondial etc.

Dl Bourdon redactor la Figaro, secretarul Sindicatului național al ziaristilor, atacă problema: Ce este un ziarist? După ce arată că figuri mari și capete încoronate cari au scris lucrări, fără a fi ziarisți, stabilește între cei ce scriu la ziare următoarea clasificare: Profesori sau inventatori, cugetători, filozofi, savanți etc. Politici cari au nevoie de presă pentru propagarea în masse a ideilor lor.

Profitorii cari trag foloase personale din publicațiile criticilor de artă, teatrale, literare etc.

Amatorii cari sunt încă mai delestați decât profitorii. Nici unuia din aceste categorii nu i se cuvine titlu de ziarist.

Ziaristul este un profesionist ca și avocatul, medicul, arhitectul. Este un meșteșugar specializat. Se arată evoluția ziarelor franceze dela 1631 până astăzi, arătând între altele că un ziar este astăzi o industrie, care cere

capitaluri însemnate și o diviziune a muncii, în care redacția nu stă în frunte, iar ziaristul e silit a deveni un profesionist obligat a lucra în anumite direcții și a susține anume concepții. Presa care rămâne în afară de luptele politice este neutră și lucră la conservarea socială, e formată din cele mai notabile ziare franceze. Aceasta este o presă de informații. Insistă mult asupra informațiilor, asupra modului pregătirii ziaristului și cum trebuie să fie.

Despre informația ziaristică tratează și D. Denoyer, redactor de ziar, arătând că ea joacă un rol capital în viața cetățenilor, și este materia primă esențială a ziarismului. Face istoricul informației și a rolului ei din antichitate și până astăzi. Din veacul al 17-lea informația începe a apărea în gazeta imprimată. Informațiile trebuie selectate după anumite criterii. Ele trebuie să fie curente și interesante.

Pentru culesul informațiilor se organizează un serviciu special pe lângă fiecare ziar, care cere multe sforțări....

Serviciul de informații al unor ziare mari cuprinde uneori, o sută două de persoane.

Aceste persoane informează toate ministerele și celelalte instituții de tot felul etc., — scotocind toate ramurile de activitate omenească, redactori pentru sporturi, redactori aeronauticii, militari, financiari, navali etc. — Deasupra tuturor stă serviciul de informații generale, ca pepinieră a marilor reporteri, trimiși speciali etc.

Tratează apoi despre agenții Wolf, Reuter etc. și rolul lor. Havas datează din 1835. Wolf din 1849 și are 250 filiale. **Asociația presei din America, cea mai celebră, este o instituție cooperativă și primește zilnic telegrame conținând în total circa 75.000 cuvinte. Ea reprezintă 1200 ziare asociate și nu face beneficii.**

Vorbind de transmiterea informațiilor dă o mulțime de învățături practice. Dl Groc, redactor la „Petit Parisien“, vorbind de gonga după nou-tăți, arată cum **de ce sunt redacțiile difuzate după personalitatea reporterului.** Lăzând se datorește meșteșugirii ziaristului și....

Povestește câteva întâmplări ale sale foarte sugestive și conchide că noutățile pot fi numai alternate, deci trebuie verificate. Fe deasupra tuturor cere pentru ziarist focul sacru al dragostei de profesie.

Trecând la modul cum se alcătușește un ziar, arată că meșteșugul acesta nu se poate învăța **ex cathedra.** Întâi trebuie fixat scopul, apoi adunată și triată materia. Orientarea se dă de direcția ziarului sau cu redactorul șef și administrația. El trebuie alimentat de serviciul de informații, apoi se organizează și se prezintă de secretarul de redacție.

Acțiunea conducătorilor se gradează după scopul urmărit: curente de idei sau câștig de bani. Face o analiză amănunțită a redacției, cheltuielilor și veniturilor.

Insistă mult asupra rolului secretarului de redacție, care face aranjarea prezentând ziarul ca un tot omogen. El întrebuințează între altele „titluri vorbitoare“, „mancheta“, adică un compendat de articole etc. Vorbind de ilustrație arată că ea luminează pagina și face câteva articole, fiind o fotografie vorbitoare. Desenele amuzante asemenea luminează și distrează, încheie cu rostul personalului din tipografie.

Cum se citește un jurnal, este prelegerea dlui Piot, redactor al ziarului l'Oeuvre. Conferențiarul arată cam următoarele: ziarul se citește cam pentru a afla ce se mai petrece dar fiecare vrând să știe anume lucruri, de aceea se ivește nevoia de o mare diversitate de jurnale, împăcând astfel toate cerințele sau de rubrici numeroase la fiecare ziar. Conchide că un jurnal și cetitorii lui formează o mare familie.

Ultimile patru prelegeri. Sindicalismul presei. Jurnalismul și bonul. Jurnalismul și Statul și Evoluția contemporană a jurnalismului tratează chestiuni mai generale, nu însă mai puțin însemnate.

Chestionar pentru întocmirea de monografii cooperatiste județene

Redactat de Uniunea de coop. „Ardealul“ și încredințat organelor sale de control.

I.

1. Care este situația economică a județului? (De ce bogății economice dispune, în cifre: animale, fabrici, subsol, păduri, agricole, etc.)
2. Ce suprafață e arabilă, pășuni, pădure, nefertilă, ape?
3. Care este ocupația locuitorilor și în ce proporție?
- 3 bis. Numărul populației din județ, pe naționalități.
4. Câte comune sunt și de ce națiuni sunt locuite?
5. Cum sunt distribuite geografic ocupațiunile locuitorilor români?
6. Ce se cumpără pentru hrană, etc., din afară de județ?
7. Cari sunt centrele mai importante de desfacere și aprovizionare cu felurite produse?
8. Care sunt băncile comerciale din județ, capitalul lor social, depuneri spre fructificare, sediul și calitatea lor de bancă locală sau sucursală?
9. Cât de mari sunt creditele acordate de aceste bănci în general și în special sătenilor?
10. Cari sunt băncile socotite românești?
11. Ce dolanzi se plătesc la depuneri spre fructificare?
12. Sunt industrii țărănești (mori, lemărie, ateliere de țesut, etc.) și unde?

II.

1. Câte cooperative sunt în județ? După categorii.
 2. Care este ordinea lor de vechime? După categorii.
 - a) Intemeiate înainte de război.
 - b) Dela război până în anul 1925 inclusiv.
 - c) Din 1926—1929.
 - d) În 1930—1931.
 3. Cum se împart cooperativele din punctul de vedere al capitalului social?
 - a) Câte au capitalul social până la Lei 100.000.—
 - b) Câte au capitalul social dela Lei 101.000—300.000.—
 - c) Câte au capitalul social dela Lei 301.000—500.000.—
 - d) Câte au capitalul social dela Lei 501.000—1.000.000.—
 - e) Câte au capitalul social dela 1.000.000 în sus.
- În dreptul fiecărei categorii se va trece totalul membrilor, depunerilor spre fructificare, fondurilor de rezervă, devenul, arenzilor plătite, totalul impunuturilor și beneficiilor la 31—XII—1930.
- 4) Ultima inspecție la fiecare cooperativă. (Sumară sau amănunțită).
 5. Ce credite au primit unitățile și dela cine? (Un tablou al creditelor primite).
 6. De ce natură și în ce proporție sunt actele de garanție a creditelor acordate? (Polițe, contracte, ipoteci, etc.)
 7. Cari sunt cooperativele cari prosperează mai bine și de ce? (Con-

ducători destoinici, împrejurări favorabile, sprijin dela Stat, etc.).

8. Cari sunt cooperativele cari nu prosperează și de ce?

III.

1. Din cine e format consiliul de administrație la cooperative? (Preoți, învățători, plugari, funcționari, etc.) Un tablou pe județ.

2. Președinții cooperativei, în afară de activitatea depusă la cooperativă ce profesione au?

3. Cari sunt cei mai buni cooperatori în județ (pricepere, energie, onestitate) și la ce unități lucrează?

4. Cari conducători de unități nu corespund misiunii lor?

5. Ce persoane capabile, cu înțelegere pentru interesele obștești și cari ar putea folosi mișcării deși astăzi nu lucrează în cooperativă, cunoașteți?

6. Sunt adversități manifestate contra cooperativității și din partea cui?

7. Ce activitate de propagandă cooperativă s'a dezvoltat în 1930 și 1931, de cine și cum?

8. Ce asociațiuni (Camere agricole, „Astra“, etc.) se mai interesează de mișcare și ce fac ele pentru cooperativă?

9. Ce fonduri au acestea rezervate pentru cooperativă?

10. Ce publicațiuni locale se ocupă de cooperativă și cum?

11. Revista Uniunii „Tribuna Cooperativității Ardelene“ este citită? Ce îmbunătățiri credeți că i s'ar putea aduce și ce cred cooperatorii despre ea?

12. Ce cercuri cooperativiste de îndrumare și propagandă a-ți ținut și unde?

13. Cari sunt formele de propagandă mai potrivite în județ și mijloacele cele mai nimerite pentru trecerea la faptele cooperativiste?

14. Sunt neînțelegeri între cooperatori și de ce natură anume?

15. Cari sunt unitățile cari prin fonduri, îndrumări, au contribuit la realizarea de opere sociale, culturale, economice, etc., (au clădit, au ajutat biserici, școli, bibliotecii populare, dau burse, etc.).

IV.

1. Ce cooperative credeți că se mai pot întemeia, unde?

2. Ce produse s'ar putea comercializa mai bine pe cale cooperativă? (Localitățile și cantitățile aproximative).

3. Intre felurile regiunii ale județului ce schimburi de produse se efectuează și s'ar putea efectua?

4. Cât privește concentrarea anumitor cooperative, o socotiți utilă, în ce cazuri e aplicabilă și sub ce formă? (fuziune, afiliațiune).

V.

1. Cum este organizată ținerea contabilității la unități?

2. Câți contabili calificați sunt și la ce unități?

3. Ce măsuri propuneți pentru organizarea administrativă a cooperativei? (Contabilitate, casierie, vânzători, specialiști la cooperativele forestiere, etc.).

4. Ce unități nu vor să-și angajeze contabil și cari nu pot și de ce?

5. Cum sunt plătiți contabilii?

VI.

1. Rostul Uniunii în mișcare cum este apreciat?

2. Cari sunt neajunsurile pe cari cooperatorii le impută Uniunii?

3. Cum este socotită cota de contribuție la Uniune? (impovărătoare, prea mare, acceptabilă).

4. Felul cum lucrează cu sucursala B. C. C. din Cluj mulțumește pe cooperatori?

5. Cum este apreciată activitatea federațiilor?

6. Ce activitate (îndrumare, control, propagandă, organizare) desfășoară în județ federația în raionul căreia se află? (în 1930—1931).

BILANȚURI DE SOCIETĂȚI COOPERATIVE

366

No. curent	Numele unității	Comuna	Județul	Anul înființării	Situația la 31 Decembrie 1930											
					No. membriilor	Capital social		Fond rezervă		Mărfuri generale		Credite primite		Beneficiul net		
						Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.	
1	C. c. „Mărul“	Geoagiul de sus	Alba	1923	305	54,493		7,500		35,809		6,818		16,282	14	
2	C. f. „Brădetul“	Căpâlna	„	1921	87	1,258,123		194,117	45	154,820	50	150,000		549,058	64	
3	C. c. Col. A. Negulescu	Betfia	Bihor	1921	29	18,158		3,163		12,000		3,557		7,255		
4	„Luceafărul“	Pietroasa	„	1920	127	78,803		103,262	62	128,378	50	113,747	10	14,473	50	
5	„Gridana“	Grid	Făgăraș	1921		55,662	18	30,864	75	40,976	07	1,559	14	6,116	71	
6	„Viștea de sus“	Viștea-Mare	„	1921		68,778	50	20,321	94	43,000				5,133	75	
7	„Vădeana“	Vad	„	1922		88,725		36,809	55	98,215	49	4,596		15,224	81	
8	„Miniera“	Coștiu	Maramureș	1925	162	259,246		34,697		333,416		194,340		167,591	77	
9	„Prevederea“	Comana Sighet	„	1926	61	55,200		9,476	70	21,567		206,922		9,232	83	
10	„Vulturul“	Voiniceni	Mureș	1920	120	7,751		7,639		3,816	69			2,975	45	
11	„Înaintarea“	Ungheeni	„	1920	78	72,280		16,428		19,523	35	68,420	07	10,097	96	
12	„Înfrățirea“	Sântioana	„	1923	51	16,943		28,875		5,090	86	7,098		21,046	49	
13	C. a „Înfrățirea“	Oarba de Mureș	„	1927	43	10,060		2,625	50			8,023		3,914		
14	„Speranța“	Mureșeni	„	1926	35	9,039		25,112		18,100		4,046		18,334		
15	C. c. „Unirea Rom.“	Iclandul	„	1921	100	50,678		22,169	72	23,492	50	89,000		10,529		
16	„Bradul“	Ibănești	„	1920	98	129,877		37,620		32,630				46,382		
17	„Plugarul“	Crăești	„	1920	60	29,614	64	40,000		111,107		85,909	30	6,296	02	
18	„Românul“	Telciu	Năsăud	1926		172,748		4,805		156,284		356,992		44,091	47	
19	„Minierul“	Rodna-Veche	„	1923		189,705		31,209	24	189,739		294,656	50	26,104	45	
20	„Neposana“	Nepos	„	1917		41,521	41	30,154	91	120,443	85	207,549	50	15,493	31	
21	„Vasile Nașcu“	Feldru	„	1922		135,418		29,177	85	118,426		199,528		28,625	60	

22	„	„Speranța“	Săuca	Salaj	1930	
23	„	„Plugarul“	Moftiul-Mic	„		
24	„	„Infrățirea“	Căuș	„	1918	
25	„	„Hidigana“	Măeriște	„	1924	
26	„	„Rândunica“	Bălan	„	1919	
27	„	„Dacia“	Baia-Mare	Satu-Mare	1920	447
28	„	„Sârguința“	Terebești	„	1924	65
29	„	„Albina“	Piscari	„	1921	99
30	„	„Grănicerul“	Doba	„	1921	61
31	„	„România“	Amăți	„	1920	152
32	C. f.	„Avram Iancu“	Baia-Mare	„	1924	
33	„	„Borleteana“	Borlești	„	1925	
34	C. c.	„Norocul“	Țichindeal	Sibiu	1925	
35	„	„Oltul“	Sebeșul de sus	„	1920	163
36	„	„Porcesteana“	Porcești	„	1921	
37	„	„Speranța“	Ocna-Sibitului	„	1923	
38	„	„Gușterițana“	Gușterița	„	1925	
39	C. a.	„Mihai Viteazul“	Mediaș	T.-Mare	1922	
40	C. c.	„Furnica“	Mercheașa	„	1902	
41	„	„Progresul“	Homorod	„	1920	
42	„	„Traian“	Hetiur	„	1923	
43	„	„Ajutorul“	Blaj	T.-Mică	1922	126
44	„	„Unirea“	Bahnea	„	1928	81
45	„	„Plugarul“	Araci	Trei-Scaune	1921	
46	C. a.	„Balneara“	Covasna	„	1929	
47	C. c.	„Hăghiceana“	Hăghig	„	1921	
48	C. a.	„Speranța“	Papiu Ilarian	Turda	1928	45
49	C. c.	„Unirea“	Luduș	„	1924	104
50	„	„Propășirea“	Căuș	Salaj		

13,000	74					2,420	
54,740	45,148		33 321		96,832	14,014	
15,732	49,889	48	41,466	03	68,864	20,457	20
17,288	21,536	26	9,245	59	33,357	4,338	
27,968	17,243	48	7,531		5,084	7,107	68
697,443	66 000		2,442,007		1,100,000	115,612	74
43,780	50,840		49,005		84,182	6,767	60
16,840	16,641		13,060		87,813	9 660	
53,350	30,497		25,528		69,416	1,334	
35,765	36,276		9,167		3,435	19,894	
310,660			1,311,430		936,297	76 464	
501.185	1,040		2,992,293		3,004,005	27,031	
38,308	18,904	02	14,605		26,474	2,644	
84,716	66,925		148,639	95	20,005	40,908	
126,363	14,449	84	178,070	25	332,785	12,147	40
67,744	51,804	50	9,600		5,374	15,696	50
23,325	15,304		30,074	54	12,694	5,406	87
10,260					28,000	4,408	
10,913	45,259	93	21,608		2,287	7,559	
19,163	49,845		27,973			15,219	
68,500	20,057		8,000			12,535	40
139,495	32,000		441,501	32	513,325	6,133	57
98,027	1,692	28	154,108	77	138,773	10,352	59
130,000	71,922		135,443		22,600	19,842	
94,543	3,564					23,526	25
7,080	5,121	55				3,232	
11,800	662					12,491	
48,882	3,454		180,224		43,259	8,290	02
13,700	34,895		300		900	1,361	

Dela Uniunea de cooperative „Ardealul“

Comitetul de organizare și propagandă. Ședințele dela 6, 7 Octombrie a. c. s'au ținut cu participarea dlor Dr. V. Jinga, I. Pescariu și I. Modrigan, iar ședința dela 21 Octombrie cu dnii I. Modrigan și I. Pescariu; la ședința din 28 Oct. a. c. au luat parte dnii Dr. V. Jinga și I. Pescariu.

Comitetul hotărăște următoarele:

B. p. „Isbânda“, din Lunca de sus—Ciuc. Intrucât nu s'a depus capitalul social vărsat în numerar și fiind induși în eroare, se resping statutele.

B. p. „Industrie și Comerț“, Satu-Mare. Să se separe atribuțiunile de casier și contabil, care nu pot fi îndeplinite, de una și aceeaș persoană, contrar art. 36 b. coop.

B. p. „Șoimușana“, Șoimușul-Român—T.-Mică. Dl Pop va executa obligația pusă și va referi la 1 Nov. a. c. In caz de neexecutare dl Pop junior, va fi înălțurat dela serviciul de contabilitate; la prelungire dl Pop senior va plăti acout din datorie 25%, iar la caz că portofoliul nu se aduce la curent până la 1 Novembrie, banca va fi pusă în lichidare, și se va retrage creditul.

B. p. „Bachneana“, Bachnea—T.-Mică. Să se aducă până la 1 Nov. portofoliul la curent, executându-se obligațiunile puse de organul de control; ni se va comunica dacă cheltuelile făcute sunt în cadrele bugetare și dacă bugetul la venite se va realiza întocmai cu prevederile.

B. p. „Căpâlneana“, Căpâlna—T.-Mică. Să se comunice dacă s'a ținut adunarea generală și ce măsuri s'au luat contra foștilor gestionari.

Coop. „Infrățirea“, Frata—Cluj. Se vor respecta instrucțiunile date prin procesul verbal de inspecție.

Idem coop. forest. „Valea Sebeșului“, Laz—Alba.

Idem coop. „Someșana“, Someșul-Rece—Cluj.

B. p. „Pojarțeană“, Pojarța—Făgăraș. Contribuția pe 1930 trebuie neapărat achitată, așa zice legea, contrar se va percepe prin organele fiscalului; să se facă depozit pentru restituirea depunerilor.

B. p. „Negru Vodă“, Breaza—Făgăraș. Să se aducă portofoliul la curent, mărindu-se capitalul social prin noi vărsăminte, și să se creeze fondul de rezervă; să se trimeată contribuția.

B. p. „Voevodăna“, Voevodeni-Mari—Făgăraș. Să se aducă portofoliul la curent, să se angajeze un contabil, și să se formeze rezervele necesare.

B. p. „Luțeană“, Luța—Făgăraș. Banca să-și pună de acord statutele cu noua lege a cooperației, să se aducă portofoliul la curent, să se procure treptat mobilierul necesar, iar raza de activitate se va extinde și asupra comunelor Ludișor și Iași.

Coop. „Unirea Plugarului“, Șoroștin—T.-Mică. Deoarece cooperativa nu a înaintat actele cerute în baza art. 52 al. III din legea pentru organizarea cooperației, se anulează hotărârile adunării generale din 20 Sept. a. c. și se ordonă convocarea unei noi adunări generale, cu respectarea strictă a prevederilor statutului și legale.

Coop. agr. în constituire „Mureșul“, T.-Mureș. Se delegă dl controlor Purcel spre a face cercetări și referi asupra răspunderii membrilor din consiliu, care este calitatea cetățenească? fondul de care se dispune pe lângă capitalul vărsat etc.

Coop. în constituire „Munca“, Turda. Să se depună chitanța doveditoare pentru suma de 50.000 lei; să se dea lămuriri despre „Sindicatul Sticlarilor“, și de ce suma de lei 32.000 cu care figurează sindicatul la capitalul vărsat nu s'a repartizat societărilor?

B. p. „Tăuteana“, Tăuteu—Bihor. Să se respecte îndrumările date de dl subinsp. Kertesz la inspecție, și să se înainteze dosarul adunării generale.

B. p. „Primăvara“, Borod—Bihor. Să se uzeze în măsură mai mică de contracte și să se micșoreze dobânda la depuneri.

B. p. „Semănătorul“, Săcel—Sibiu. Se vor executa obligațiunile impuse de dl subinspector Mina Grădinaru.

Idem b. p. „Isvorul“, Bălan—Sălaj la inspecția dlui controlor Cristescu.

B. p. „Economia“, Lăpuș—Someș. Să se înmulțească numărul membrilor și să se lucreze în prevederile legii.

B. p. „Gelu“, Tihău—Sălaj. În termen de 20 zile să se aducă portofoliul la curent, se va întregi capitalul social, și se vor asigura depunerile prin o rezervă mai mare făcută la federală.

B. p. „Albina“, Galgău—Sălaj. Să se aducă portofoliul la curent.

B. p. „Bănișoreana“, Bănișor—Sălaj. Se vor respecta instrucțiunile date de dl controlor Cristescu prin procesul-verbal de inspecție.

B. p. „Periceiu“, Periceiu—Sălaj. Să se întregască capitalul social.

B. p. „Cetatea“, Unguraș—Sălaj. Să se respecte legea cametei și să se aducă portofoliul în ordine.

B. p. „Tricolorul Român“, Spinuș—Bihor. În decurs de 20 zile portofoliul să fie adus în ordine și să se comunice din ce cauză s'au dat împrumuturi dubioase în sumă de lei 10.000; consiliul va fi făcut atenț la prevederile lui de a răspunde solidar pentru pagubele provocate băncii.

Coop. „Rândunica“, Bălan—Sălaj. Vânzarea pe credit se va face numai la asociație, aprobat și aceasta în prealabil de consiliu.

B. p. „Isvorul“, Noul Român—Făgăraș. Să se respecte recomandățiile dlui inspector Andreescu, și să ni se comunice ce maxim a hotărât adunarea generală pentru împrumuturi, iar împrumuturile mari, să fie micșorate la limita acestui maxim.

B. p. „Bărsa“, Sânpetru—Brașov. Să se stăruiască pentru aranjarea împrumuturilor, să nu se capitalizeze dobânzile la împrumuturi, iar pentru cele capitalizate, să se procedeze la încasarea lor efectivă.

Coop. transp. Bran—Brașov. Să se treacă împrumutul din cassă prin registre, consiliul de administrație să ne comunice dacă s'au depus de casier acte justificative pentru lei 18.500, și orice cheltuială, să fie trecută amănunțit prin registrele de cassă.

B. p. „Viștea“, Viștea de jos—Făgăraș. Să se trimeată o dare de seamă asupra situației cooperativei în lichidare „Victoria“ din Scorei și ce s'a făcut în calitate de lichidatoare a acesteia.

Coop. „Muncitorul“ — Brașov în lichidare. Veți avea inspecție în Novembrie a. c.

Idem coop. „Muncitorilor croitori“ în Ianuarie 1932.

Coop. „Tulcana“, Tulca—Bihor. Se aprobă borderourile de debit.

Se vizează fără modificări statutele noi adoptate de: b. populare „Tăutana și jur“, Tăut—Bihor și „Goronas“, Săuca—Sălaj.

Idem cu modificări b. populare „Semănătorul“ Săcel—Sibiu și „Lutana“, Luța—Făgăraș.

Se aprobă afilierea la Uniune a coop. cons. „Feldioreana“, Feldioara—Făgăraș.

Se mai iau hotărâri și asupra altor chestiuni de organizare și propagandă.

Comitetul de control disciplinar. Ședința dela 24 Sept. a. c. s'a ținut cu participarea dlor I. P. Vioreanu, magistrat, și Enea P. Botta protopop, la ședințele din 5 și 7 Oct. a. c. au luat parte dnii I. P. Vioreanu, Enea P. Botta și Gh. Russu.

Comitetul hotărăște următoarele:

În cauza Teodor Coltor gestionar-vânzător la cooperativa „Invătătorilor” din Aiud, județul Alba, se va cere Judecătoriei Aiud copie de pe c. f. a averei lui Teodor Coltor, spre a se vedea valoarea averei dată garanție, precum și suma ce s'a intabulat până în prezent, după care dosarul se va supune din nou comitetului spre a decide.

Gh. Papasov vânzător la cooperativa „Corbeana”, din Corbi, județul Făgăraș, pentru lipsa sumei de lei 19.271 ce a avut în gestiunea sa, i se aplică art. 150 l. coop. îndepărtându-l din cooperatie pe doi ani, iar în baza art. 152 l. coop. se va lua intabularea pe averea numitului, somându-l a achita lipsa în maximum 30 zile, urmând ca în caz contrar să i se deschidă acțiune publică.

Se va înainta judecătoriei cauza fostului vânzător al cooperativei „Gridana”, din Grid—Făgăraș, Gh. Stejeroiul, pentru a se face instrucție, și a fi trimis în judecată penală, conform art. 154 l. coop.

Se va cere judecătoriei intabularea pe averea lui Gh. Stejeroiul și garantul Jacob Urdea, îndepărtându-l pe Gh. Stejeroiul din cooperatie pe cinci ani conform art. 150 l. coop.

În cauza Gh. Ilie casier la b. p. Bucșoiul din Râșnov—Brașov, comitetul deliberând asupra actelor din dosar a dat următoarea deciziune:

Se va înainta dosarul judecătoriei competente spre a instrui cauza, și a fi tras la răspundere susnumitul conform art. 146 l. coop., cu aplicarea art. 150 îndepărtându-l din cooperatie pe termen de 5 ani.

Comitetul a dat următoarea deciziune cu privire la cauza vânzătorului Eugen Groze de la cooperativa „Invătătorilor”, Aiud—Alba: aprobă actele așteptându-se rezultatul primului proces, iar în baza art. 152 l. coop. se va lua intabulare pe averea existentă a membrilor consiliului de administrație ai susnumitei cooperative pentru suma defraudată de vânzător.

În cauza cooperativei forestiere „Unirea”, din Râșnov—Brașov comitetul deliberând decide:

Aprobă actele, aplică lui Ciocon și Eftimiu art. 150 l. coop. îndepărtându-i pe cinci ani, și totodată îndrumă cooperativa a porni proces civil.

Comitetul luând în discuțiune actele încheiate de dl inspector Gh. P. Andreescu la coop. „Plugarul” din Galați, jud. Făgăraș, precum și referatul dlui avocat P. Vișoianu, a dat următoarea deciziune:

Intrucât fapta intră în legea amnistiei se clasează: se aplică însă art. 150 l. coop. lui Nicolae Tănase, îndepărtându-l din cooperatie pe 5 ani, iar consilierilor semnarii pedeapsa avertismentului.

Comitetul luând în discuțiune actele în cauza vânzătorului Ioan Marcu dela coop. „Prevederea”, Codlea—Brașov, deliberând, a dat următoarea deciziune:

Aprobă actele, dispune înaintarea cauzei judecătoriei respective pentru ca I. Marcu să fie tras la răspundere conform art. 145 l. coop., luându-se intabulare pe averea numitului conform art. 152 și îndepărtându-l din cooperatie pe cinci ani.

În cauza Vasile Beligrad fost vânzător la cooperativa „Bucegiul” din Râșnov—Brașov, comitetul decide:

Se va înainta judecătoriei competente conform art. 154 l. coop. spre a face instrucția necesară în cauză, și a fi trimis în judecată pe Vasile Beligrad pentru suma de lei 98.950 conform art. 145 l. coop.

Se va lua intabulare pentru garanția sumei de mai sus asupra întregului consiliu de administrație făcut solidar responsabil conform art. 147 l. coop., îndepărtându-i totodată din cooperatie pe cinci ani, în baza art. 150 din aceeași lege.

Comitetul deliberând a dat următoarea deciziune în cauza gestionarului Ion Teherciu dela coop. „Piatra Craiului”, Zărnești—Brașov:

Aprobă actele, dispune să se someze susnumitul gestionar, ca până la 11 Noiembrie a. c. să plătească suma de lei 27.792 contrar va fi dat în judecată penală.

Cooperativa va lua polițe pentru această sumă, și va face intabularea pe baza art. 152 l. coop.

Se aplică art. 150 casierului Teodor Bunea dela cooperativa „Căpălneana“, din Căpâlna—T.-Mare pentru nejustificarea sumei de lei 2720 și anume, avertismentul.

In cauza fostului vânzător Vasile P. Costea dela coop. „Beșimbăceana“, din Olteț—Făgăraș, comitetul decide:

Aplică dispozițiunile art. 145 l. coop. vânzătorului Vasile P. Costea, hotărând trimiterea lui în judecată penală.

Aplică dispozițiunile art. 150 legea cooperăției, îndepărtarea pe cinci ani.

Se va lua măsurile de asigurare prevăzute la art. 152 l. coop.

Aplică dispozițiunile art. 145 l. coop. și dispune acționarea în judecată a dlui Pavel Ianoși fost director și președinte la coop. „Valea Sebeșului“, Laz—Alba.

Cheamă în garanție pe baza art. 147 l. coop. pentru neglijență, consiliul de administrație compus din dnii: Eftimie Morariu, vicepreședinte, Sinteza Nicolae, Tirlea L. Ioan, Băscă Ioan, Capătă Nicolae, Trif Mihailă, Moga Todor, Ordean Constantin, Munțiu Vasile, Dordea Constantin, consilieri.

Aplică dispozițiunile art. 150 l. coop. cu îndepărtarea pe cinci ani dlui Pavel Ianoși, iar consiliului pedeapsa avertismentului.

Dispune a se lua măsurile de asigurare pe baza art. 152 l. coop.

Aplică art. 150 l. coop. dlor Mircea Toma și Valeriu Pușcariu dela coop. forest. „Carpații“, Tohanul Vechiu—Brașov, îndepărtându-i din cooperăție pe timp de doi ani, iar în privința lichidării se va supune cazul comitetului organizării.

In cauza lui Niculae Werner fost președinte al coop. „Vulturul“, din Verișmort—Maramureș, comitetul apreciind a dat următoarea decizie:

Se va intenta acțiune civilă susnumitului de către cooperativă.

Comitetul luând în considerare răspunsul cooperativei „Patria“, Șinca-Veche—Făgăraș în conflictul cu firmele Schuleri și Heinrich a dat următoarea decizie:

Se ia act de răspunsul cooperativei și se îndrumă a continua procesul și a ține în curent Uniunea, comunicând nr.-ul și instanța la care s'a înaintat procesul.

In cauza coop. forest. „Unirea“, Lipău—Satu-Mare cu Iosif Nistor și Ambrozie Nicoară, comitetul decide:

Clasează afacerea.

Comitetul deliberând a dat următoarea decizie în cauza coop. transporturi Bran—Brașov și C. A. D.

Având în vedere hotărârea adunării generale a Uniunii din 27 Iunie a. c., care nu a putut prevedea cheltueli de asistență judiciară din lipsă de fonduri, pentru procesele intentate direct de cooperativă se va cere anticipat cheltueli de ziarnă și trăsură dela unități și numai după primirea cheltuelilor se va da delegație.

N. Răureanu, casier la coop. forest. „Valea Sebeșului“, Laz—Alba, se trimete în judecată penală conform art. 145 l. coop. pentru abuz de încredere.

In baza art. 150 se va aplica pedeapsa îndepărtării din cooperăție pe timp de 5 ani.

In baza art. 147 l. coop. se va chema solidar în judecată pentru suma de lei 118.627, membrii consiliului de administrație existenți în intervalul dela 29 Iunie 1929 până la 8 Septembrie 1931.

Se va lua intabulare pe averea lui N. Răureanu, cât și a tuturor membrilor consiliului de administrație de pe timpul mai sus menționat, în baza art. 152 l. coop.

In cauza coop. forest. „Valea Sebeșului“, Laz—Alba, cu C. A. P. S., comitetul deliberând a dat următoarea decizie:

Se invită cooperativa a porni proces civil contra dlui inginer Pavel Ianoși, în care scop se va înainta copie de pe actele dresate în această cauză, comunicând nr. și instanța la care procesul se va înainta.

Ambrozie Moldoveanu fost casier la coop. „Patria“, Șinca-Veche—Făgăraș, se îndepărtează din cooperație pe timp de cinci ani conform art. 150 din lege, fiind somat a depune suma de lei 210 susnumitei cooperative.

Comitetul luând act de răspunsul băncii populare „Pogăceana“, Pogăceana—Mureș, în cauză B. C. C. a dat următoarea decizie:

Se va ține cauza în evidență până la complecta achitare a datoriei, urgitându-se susnumita bancă de a încasa restul și a-l depune la B. C. C., raportând neîntârziat de executare. Se va reveni asupra acestei dispozițiuni peste 60 zile în vederea unui control efectiv.

În cauza cooperativei „Plugarul“, Vințul de jos—Alba, cu Gh. Ispas, comitetul a decis:

Approbă transacțiunea conform declarației lui Gh. Ispas, cu condiția ca transacția să fie semnată de soția inculpatului, luându-se garanția prin in-tabulare pe averea acesteia.

În cauza coop. „Șeicana“, Șeica—T.-Mare, cu N. Ciucur, comitetul a decis:

Se va face proces civil din partea cooperativei prin lichidatorii ei.

Cooperativa „Unirea“, Râșnov—Brașov, în cauza Gh. Eftimiu, comitetul a dat următoarea decizie:

Clasează afacerea.

Coop. „Vlădăreana“, Vlădeni—Brașov, se invită a comunica copie de pe recipisa cu care s'a încasat suma în cauza Simion Câmpean.

Inscrierile în registrul comerțului. Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț a comunicat Oficiului Național al Cooperației și acesta Uniunii noastre că termenul pentru înscrierea în registrul comerțului, ținut pe lângă Camerele de comerț, s'a amânat până la 31 Decembrie 1931. Fiecare Cameră de comerț va fixa termenul prelungirii în raport cu lucrările ce are de executat.

Deasemenea Uniunea a comunicat Oficiului că a luat măsuri să nu se mai pretindă societăților cooperative la înscrierea în registrul comerțului decât actele legale și anume:

Dovadă că firma este înscrisă în registrul de societăți de pe lângă judecătorii care au autentificat actele.

Actul constitutiv;

Statutul societății.

Oficiul central al registrului comerțului de pe lângă Uniunea Camerelor de comerț ne-a înștiințat că a intervenit pe lângă toate Oficiile registrului de comerț din Ardeal spre a satisface cererea cooperativei ca secretarii Oficiilor să le convoace în centrale de plasă pentru înmatricularea în Registrul comerțului.

Ziua economiei la Cluj. S'a sărbătorit Duminică, 1 Noembrie ora 3 p. m. la Școala primară din cartierul Mănăștur, de față fiind foarte mult tineret școlar și numeroasă asistență mai în vârstă.

A deschis această sărbătoare prin cuvinte alese și simțite, d. Ion Pescaru, directorul școlii și consilier al Uniunii noastre.

D-l Dr. Victor Jinga, președintele „Ardealului“ a conferențiat despre însemnătatea cooperației și a economiei.

Apoi a rulat seria I-a din filmul cinematografic de propagandă al Oficiului național al coop.

Uniunea „Ardealul“ pentru a intensifica activitatea de control a unităților cooperative, a angajat, ca *organe proprii de control*, de dnii Gh. Cazan, Gr. Vlădăreanu, D. Magdaș și N. Coltofeanu, toți licențiați ai Academiei de înale studii comerciale; tot organ propriu de control este și d. N. Rădulescu, revizor contabil.

X Atragem atențiunea unităților cooperative asupra cuprinsului *circularii* No. 27.439 din 1 Oct. a. c. a Băncii Centrale Cooperative, privitoare la: Administrarea creditelor vechi și acordarea de noi credite; Aprovizionări; Aplicarea bugetului pe anul în curs și întocmirea bugetului pe anul viitor. Această circulară s'a trimis tuturor unităților; lipsindu-ne spațiul, nu o putem reproduce.

X Atragem luarea aminte a conducătorilor unităților cooperative asupra articolului dlui avocat Gh. Ștefănescu: „Avocații și unitățile cooperative“, publicat în acest număr al revistei noastre. Acest articol trebuie citit cu atențiune, supus debaterii consiliului de administrație și apoi să se ia măsuri grabnice de felul celor arătate.

Pentru Expoziția internațională a copilului. La 1 Mai 1932 se va deschide în București, sub președinția de onoare a M. S. Regina Maria, expoziția intern. - a copilului. Cooperativele școlare trebuie să înfățișeze cu acest prilej părți din activitatea lor și anume: obiecte executate la lucru manual de băieți și fete, lucrări grafice, etc. Aceste obiecte să se expedieze din vreme la Oficiul național al cooperativei, București, însă nu mai târziu de 1 Aprilie 1932. Atragem atențiunea cooperativei școlare asupra acestei expoziții, rugându-le să facă totul pentru a lua parte, iar acolo unde nu sunt asemenea cooperative, conducătorii unităților cooperative de orice fel existente să ia inițiativa de întemeiere.

Cercurile de bilanț în raionul Uniunii noastre se vor ține între 15 Nov. și 15 Dec. În acest scop unitățile cooperative vor fi convocate de organele noastre de control în centrele mai importante ale județelor.

Este absolut necesar ca fiecare unitate să fie reprezentată la aceste cercuri pentru ca să primească toate îndrumările privitoare la încheierea bilanțului pe 31 Dec. 1931. Fiecare unitate să încheie o bilanță de verificare pe ziua de 15 Nov. și apoi una pe 15 Dec. La cercuri să ia parte, în primul rând, contabilii unităților, iar din partea unităților cari n'au contabilii să ia parte acela care s'a ocupat cu ținerea registrelor sau altcineva din consiliul de administrație.

Imprimate dela Federala „Prahoveana“, Ploești. Federala „Prahoveana“ ne înștiințează că are tipărite, în tipografia sa proprie, tot felul de imprimate necesare unităților cooperative, în cele mai bune condițiuni tehnice și de preț.

Rugăm federalele și celelalte unități cooperative să se adreseze federalei „Prahoveana“ pentru orice fel de imprimate și registre ar avea nevoie; este datoria noastră de operatori să sprijinim întreprinderile cooperative, cumpărând cele necesare, pe cât ne este cu putință numai dela unități cooperative.

Biletele de loterie ale Ligii culturale. Toate unitățile cooperative cari au primit spre desfăcere dela Oficiul naț. al coop. bilete de loterie ale Ligii culturale, să trimită neîntârziat la Uniune valoarea biletelor reținute, adevă valoarea tuturor biletelor primite.



Aveți grijă deosebită de administrarea depunerilor spre fructificare și stăruși pentru atragerea lor la băncile populare.

Oficiul național al cooperației, printr'o circulară din Octombrie, atrage atențiunea unităților asupra problemei depunerilor spre fructificare. Această chestiune fiind foarte importantă și actuală, spicuim și noi părțile mai importante din circulară, rugând băncile populare din Ardeal să țină seamă de îndrumările de mai jos.

În timpul de față, se constată la instituțiile de bancă, atât cele comerciale cât și cooperative, o acțiune de retragere a depozitelor din partea publicului, mișcare provocată atât de lipsa de capitaluri disponibile (nu se mai acordă credite noi decât în mod excepțional), cât și de gospodăria deficitară în special în agricultură, dar și din slăbirea încrederii publicului în instituțiile de bancă.

Imprejurările acestea noi pot fi însă pentru băncile cooperative, temeinic organizate și în chip priceput conduse, favorabile unei atrageri de fonduri pe calea depunerilor la economie.

În ultimii ani, băncile populare au avut de suportat concurența puternică a băncilor comerciale cari și-au întins activitatea în lumea satelor, de unde au reușit să pompeze sume destul de însemnate pe calea depozitelor spre fructificare, mai ales prin acordarea de dobânzi mari, lucru ce le era posibil întrucât ele înșile percepeau dobânzi urcate dela debitori. Acum toate băncile comerciale au fost nevoite, mai ales din cauza limitării legale a dobânzilor la împrumuturi, să scadă procentul dobânzilor ce plătesc deponenților. Mai mult încă: prăbușirea unui număr de instituții de credit mari și mici a adus neîncrederea publicului în băncile comerciale.

De această situație se poate folosi cooperația pentru a lua locul băncilor comerciale. Și ea trebuie să se folosească. Este o datorie a conducătorilor de bănci populare să lucreze acum pentru întărirea cooperației.

Firește că treaba nu este prea ușoară. De sigur că aceste împrejurări noi au atins și instituțiile cooperative, în deosebi pe cele sătești. De aceea trebuie să cercetăm cu toată seriozitatea și în deplină obiectivitate situația actuală și mijloacele cele mai nimerite ce ne stau la îndemână pentru a înlătura pericolul retragerii de depuneri și chiar a atrage spre organizațiile cooperative sumele ce se retrag dela băncile comerciale.

Aceasta nu se poate realiza însă decât printr'o gospodărie financiară chibzuită a băncilor noastre populare în ce privește depunerile spre fructificare.

Deaia măsurile recomandabile sunt aproape pe deăntregul cuprinse în statutul tip pentru băncile populare, lucrat de Oficiul Național al Cooperației Române.

Amintim aci normele referitoare la primirea depunerilor și la modul lor de plasare:

1. În ce privește primirea de sume spre fructificare, se atrage atențiunea asupra pericolului pe care-l prezintă depunerile la vedere. Ele nu se vor primi decât în sume mici și cifra totală trebuie să nu fie prea mare, căci va trebui să avem întotdeauna mijloace lichide pentru restituirea lor la cerere. Ele sunt deci și nerentabile.

Pentru depunerile pe termen fix, se va avea grija ca scadențele să fie eșalonate în timp, pent-u ca banca să nu fie pusă în situația grea de a restitui dintr'odată sume prea mari.

2. În ce privește dobânzile ce se pot plăti depunerilor, ele trebuie să fie fixate în legătură cu procentul dobânzilor pe cari banca le poate percepe dela debitorii săi.

Dobânzile vor varia în chip firesc dela regiune, în legătură cu piața financiară locală. Ele depind, de sigur, și de dobânzile pe cari le plătesc băncile comerciale concurente. După informațiile pe cari le avem, aceste bănci au fost nevoite, din motivele arătate mai sus, să reducă simțitor dobânzile pe cari le plătesc, așa că pericolul supralicității pe acest teren a dispărut.

Atragem atențiunea conducătorilor de a nu cădea în păcatul acestei supralicității, căutând să atragă depunerile prin acordare de dobânzi prea urcate. Între dobânzile pe cari banca le percepe dela împrumutații săi, și între dobânzile pe cari le plătește creditorilor, precum și dividendul la capital, trebuie să existe o diferență indostulitoare pentru a se acoperi cheltuielile generale și a se dota fondurile de rezervă, culturale, de prevedere, amortizări, etc.

Dobânzi prea urcate la depuneri vor atrage dobânzi mari la împrumuturile acordate locuitorilor.

În cooperatie, acționarii; depunătorii la economie și debitorii sunt recrutați din aceeași categorie socială și economică.

Nu avem deci nici un interes să avantajem pe unii în dauna celorlalți.

3. O atențiune deosebită trebuie dată plasamentului făcut cu sumele rezultate din depunerile la fructificare. Buna gospodărie privitoare la depuneri se refera: a) la siguranța plasamentului; b) la lichiditatea lui.

a) Atențiunea cea mai mare trebuie dată felului cum se plasează fondurile obținute de bancă din depuneri. În afară de numerar și depozite la federale și la Banca Centrală Cooperativă, depunerile trebuie plasate în împrumuturi acordate cu cea mai mare grijă la debitorii solvabili, cu luarea de garanții serioase, în deosebi gajuri. Întrebuințare de recomandat este acordarea de credite pe gaj de cereale și alte produse agricole, debitorul dând mandat irevocabil de vânzare fie băncii, fie unei alte instituții cooperative care se ocupă în mod special cu valorificarea acestor produse.

b) Neîncrederea ce s'a născut în public față de instituțiile de bancă, provine de acolo că acestea n'au putut să facă față în toate cazurile angajamentelor luate față de depunători.

Respectarea strictă a acestor angajamente nu este numai o îndatorire legală și morală pentru banca populară, dar și o necesitate, căci numai așa își asigură încrederea publică.

De multe ori depunătorul cere retragerea unei sume, numai spre a încerca banca, dacă e în situația de a-și ține cuvântul.

De aceea este necesar ca plasarea fondurilor provenite pe această cale să se facă în legătură cu termenele de restituire.

În nici un caz aceste fonduri nu pot fi plasate în împrumuturi pe termen lung (pentru cumpărări de pământ, cumpărări ori construcții de case, de instalații, etc) ori imobilizate în imobile sau instalațiuni proprii, iar debitorii vor trebui să fie somați ca la scadența să-și respecte angajamentul, neadmițându-li-se preschimbare, decât dacă dau un atâta la sută din capete afară de dobânzile la zi. Iar pentru asigurarea rambursării depunerilor la vedere și chiar a celor cu preaviz (căci este în interesul băncii să satisfacă cererile de retragere imediat, chiar dacă nu este vorba de o depunere la vedere), o cotă de cel puțin 1/3 din depuneri să fie păstrată în numerar în casă ori ca depozit la vedere la federală sau la B. C. C. sau să se creeze disponibil pentru acest scop la aceste instituții.

Banca Centrală Cooperativă s'a declarat decisă să ajute toate băncile populare bine conduse, în caz de nevoie, pentru restituirea la timp a depunerilor.*)

4. Mai atragem atențiunea și asupra următoarelor dispozițiuni ale art. 35 lit. a, din statutul tip, dispozițiuni referitoare la admiterea depozitelor: „Banca este obligată să oprească orice acordare de împrumuturi noi, până la complecta achitare față de depunători a obligațiunilor ajunse la scadență“.

„La retragerea depunerilor societatea este în drept a reține valoarea creanțelor datorate sau garantate de depunători, chiar dacă nu sunt ajunse la termen, dacă s'a avut în vedere depozitul când a fost împrumutat sau a fost primit ca garant; același drept îl are societatea și în cazurile când depunătorul nu-și achită la scadență sumele împrumutate sau pentru care a garantat“.

*) A se vedea circulara Băncii Centrale Cooperative No. 27.439 din Octombrie 1931.

BILANȚUL GENERAL

al Societăților Cooperative de exploatare de Păduri din raionul Uniunți „Ardealul”
— 18 coop. cu 3314 membrii Valoarea vânzărilor Lei 71,383.234. —

Incheiat la 31 Decembrie 1930.

ACTIV

Valoarea în lei

PASIV

Denumirea conturilor	1930		Denumirea conturilor	1930	
	Sume parțiale	Sume totale		Sume parțiale	Sume totale
Casa		253 576 28	Capital social vărsat		8,840 926 10
Depozite (la bănci, etc)		2,370.194 —	Fond de rezervă	1,261.448 96	
Efecte publice și acțiuni val. reală		1,491 786 —	„ de Prevedere	275 465 89	
Garanții depuse (în numerar)		816 000 —	„ Cultural și pentru opere sociale	215.757 03	
Pădure		15,248 902 —	„ Debitori dubioși	805.928 47	2,558 600 35
Material lemnos brut	17,784 196 90		„ Imobile	281.498 44	
„ fasonat	11,274 294 50		Fond pentru instalații, mașini, amortizări } unelte, vehicule Mob. și Edecuri	14 602 51 72 678 58	368 779 53
„ în fabricație	311 265 —	29,369.756 40	Credite dela org. cooperative	11,176 020 —	
Debitori		7,463 068 44	Creditori particulari	18,973 573 74	
Imobile	1,019.131 50		Proprietarul (Casa Pădurilor sau altul)	23,118 337 74	53,267 931 48
Instalații, mașini, unelte, vehicule	6,477 790 50		Diverse conturi		3,110 322 —
Mobilier și Edecuri	417.825 50	7,914 747 50	Excedent (beneficiu net)		4,106 370 85
Participații la diverse org. Cooperative		249.000 —			
Magazinul de Consum și Cantina		463 148 —			
Debitori dubioși		408 026 —			
Diverse conturi		5,019 267 50			
Deficit (pierdere)		1,185.458 19			
Total		72,252.930 31	Total		72,252.930 31

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDER :

al Societăților Cooperative de exploatare de Păduri din raionul Uniunii „Ardealul“

Incheiat la 31 Decembrie 1930.

Valoarea în lei

ACTIV

PASIV

Natura cheltuielilor	1930		Natura cheltuielilor	1930	
	Sume parțiale	Sume totale		Sume parțiale	Sume totale
<i>Cheltuieli de administrație</i>					
Cheltuieli generale	1,933 315 30		Din vânzarea produselor (lemnnoase) etc.		28,366 479 89
Chirii și arenze	192 097 —		<i>Din diferite venituri</i>	1,531 964 01	
Salarii	3,544 237 —		Diverse	623 797 20	2,155 761 21
Jetoane de prezență și deplasare	128 790 —				
Cheltuieli control Uniune	12 420 —	5,810 859 30			
<i>Asigurări</i>		147 960 —			
<i>Cheltuieli de exploatare</i>					
Diverse	12,427 264 —	12,427 264 —			
<i>Impozite</i>					
Comercial	1,220 989 —				
Diverse	3,625 332 32	4,846 321 32			
<i>Amortismente</i>					
Fond amortisment imobile	112 325 —				
Fd. amort. instalații, maș, unelte	5 000 —				
Fond amort. mobilier și edecuri	33 563 —				
Fond de amort. debitori dubioși	206 437 —	357 325 —			
<i>Dobânzi</i>					
Dob. fond de rezervă	73 654 —				
Dob. fond cultural	6 866 —				
Dob creditori	2,450 365 50				
Diverse	1,480 713 32	4,011 598 82			
Totalul cheltuielilor		27,601 328 44	Totalul veniturilor		30,522 241 10
Excedent benef. net)		4,106 370 85	Deficit pierdere)		1,185 458 19
Total debit		31,707 699 29	Total credit		31,707 699 29

BILANȚUL GENERAL

al Societăților Cooperative de producție din raionul Uniunii „Ardealul“
— 3 cooperative cu 224 membrii. —

Incheiat la 31 Decembrie 1930.

Valoarea în lei

ACTIV

PASIV

Denumirea conturilor	1930		Denumirea conturilor	1930	
	Sume parțiale	Sume totale		Sume parțiale	Sume totale
Casa		214 462.50	Capital social vărsat		1,439.108.87
Depozite (la bănci, etc.)		657 —	Fond de rezervă	263 535.—	
Efecte publice și acțiuni val. reală		41.000 —	„ de prevedere	196 232.—	
Material fabricat	2,991 804.—	2,991.804.—	„ Cultural și pt opere sociale	65.875 50	525.642.50
Debitori		2,361,088 98	„ pentru amortizări Imobile	32 000.—	
Imobile	476 505		„ „ „ Animale	8 613.—	
Instalații, mașini, unelte, vehicule	372 028.—		„ bilier și Edecuri	84.100.—	124.713 —
Animale	14.000.—		Credite dela org. cooperative	1,463 297.—	
Mobilier și Edecuri	110 716 —	973.249 —	Creditori particulari	3,070.307 01	4,533.604.01
Participații la diverse org. coop.		37.220.—	Diverse conturi		67.591.—
Magazinul de consum și cantina		45 579 —	Excedent (beneficiu net)		30.784 —
Magazia materiale tehnice		15.087 —			
Diverse Conturi		5 100.—			
Deficit (pierdere)		36.195.90			
Total		6,721.443.38	Total		6,721.443.38

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE

al Societăților Cooperative de producție din raionul Uniunii „Ardealul”

Incheiat la 31 Decembrie 1930.

Valoarea in lei

DEBIT

CREDIT

Natura cheltuelilor	1930		Natura veniturilor	1930	
	Sume parțiale	Sume totale		Sume parțiale	Sume totale
<i>Cheltueli de administrație</i>			<i>Din diverse venituri...</i>	1.177.331 ⁵⁰	
Cheltueli generale	119.186 40		Diverse	9.154 —	1.186.485 ⁵⁰
Chirii și arenze	70.150 —				
Salarii	456 760 —	646.096 40			
<i>Cheltueli de exploatare</i>					
Diverse	492 114 —	492.114 —			
<i>Impozite</i>					
Diverse	34 516 —	34 516 —			
<i>Amortismente</i>					
Dob. creditori	19.171 —	19 171 —			
Totalul cheltuelilor Lei		1.191 897 40	Totalul veniturilor Lei		1 186 485 50
Excedent (benef. net) „		30 784 —	Deficit (pierdere) „		36.195 90
Total debit „		1.222.681 40	Total credit „		1.222.681 40

BILANȚUL GENERAL

al Societăților Cooperative de cumpărare-arendare din raionul Uniunii „Ardealul”

3 cooperative, 141 membrii. — Cumpărate 151 ha cu L. 1.500.000.—. Arendate 512 ha și 2 munți, arendă L. 170.000.—.

Încheiat la 31 Decembrie 1930.

ACTIV

Valoarea în lei

PASIV

Denumirea conturilor	1930		Denumirea conturilor	1930	
	Sume parțiale	Sume totale		Sume parțiale	Sume totale
Casa	10.011 57		Capital social vărsat		115.019—
Depozite	92.370—	102 381 57	Fond de rezervă	16 844 40	
Garanții		100 —	Fond disponibil	122 136 57	138 980 97
Inventar: Mașini și unelte	13 250 —	13.250 —	Fond (Mobilier	4 280 80	
Asociați (Debitori)	252.088—		amortizări (Mașini și unelte..	6.455 80	11.276 60
Diverși debitori	37 837 —	289 925—	Creditori Cooperative: Banca		
Participații la diverse institu-			Centr. Coop.	2 500—	2 500—
țiuni		5 452 —	Proprietarul vânzător	202.476 —	202 476 —
Diverse conturi		66 149 —	Impozite		98—
			Diverse conturi		2 847
			Conturi speciale pt. obștiile		
			de Arendare: Arenda 4 060—		4.060—
Total		477.257 57	Total		477 257 57

C R O N I C A

Știri din Țară.

Problema cooperăției școlare a fost dezbătută la Congresul General al Asociației Generale a învățătorilor din România, ținut la București în zilele de 25—26 Octombrie a. c., exorimându-se următoarele deziderate:

1. Congresul constată că rolul cooperăției școlare este covârșitor pentru educație și învățământ din toate punctele de vedere.

2. Asociația generală a învățătorilor va face o propagandă intensă pentru cooperăția școlară, prin presă și prin revista „Școala și Viața”.

3. Pentru a se da o organizare temeinică acestei mișcări, se va înființa un comitet de îndrumare.

4. Controlul gestiunii cooperativelor școlare să fie făcut de organele de control ale Ministerului Instrucțiunii Publice și prin acelea ale oficiului Național al Cooperăției Române.

5. Cooperativele școlare existente și cele ce se vor înființa sunt îndrumate să se asocieze într-o federală, care să aibă un magazin central pentru aprovizionarea acestora cu materiale și rechizite școlare.

6. Să se intervină pe lângă Ministerele de Agricultură și al Sănătății pentru a se da tot concursul la înființarea de farmacii populare și pentru comercializarea plantelor medicinale, precum și a terenurilor de cultură necesare organizării muncii raționate.

7. Se va interveni pe lângă Oficiul Național al Cooperăției Române ca să dea o subvenție Asociației Generale a învățătorilor, pentru susținerea cu succes a unei propagande cooperatiste școlare intense.

Adunarea generală a Uniunii Coop. Germane cu sediul la Timișoara. Această uniune a cooperativei minoritare, s'a constituit după legea nouă în cursul anului 1930.

În prezent această uniune are afiliate 36 de cooperative, în cea mai mare parte societăți de credit.

Sunt foarte instructive câteva date și fapte ce putem desprinde din debaterile adunării generale a acestei uniuni ce a avut loc la 27 Iunie a. c.

Că tot numarul mic de cooperative al acestei uniuni bugetul pe 1931 se soldează cu un total de 200.000 lei.

1. Contribuțiuni: 1,4% asupra portofoliului băncilor populare; 2. 376 lei după fiecare porc vândut în comun; b) 2 bani de fiecare ou; c) 10% asupra produselor laptelui; d) 1,4% asupra celorlalte articole vândute sau aprovizionate în comun.

În același timp s'a stabilit că contribuția minimă să fie de 500 lei, iar cea maximă 27.000 lei.

Interesant este că raportul înțelege să supună discuțiilor adunării generale constatările făcute cu ocazia inspecțiilor.

În primul rând raportul constată că toate cooperativele afiliate au fost controlate în cursul anului trecut.

Raportul constată că la societăți contabilitatea și documentele sunt bine păstrate; că la cooperative domnește pretutindeni cinste și un spirit curat cooperatist și în sfârșit că toți membrii organelor administrative lucrează cu multă trudă la propășirea societăților lor.

Cu toate acestea raportul arată și scăderile constatate. La băncile populare s'au acordat în trecut sume mai mari, care câte odată par că nu sunt destul de bine asigurate. În general se recomandă cooperativei de

credit ca să sporească capitalul propriu, când acesta este mai mic de jumătate milion lei, iar debitorii mai mari cu conturi imobilizate să fie siliți a face amortizări mai importante. Deasemenea ca pentru împrumuturile mai mari de 20.000 lei să se ceară aprobarea uniunii.

Este deasemenea demn de relevat că din sânul uniunii atât de mici, s'a apreciat cu multă recunoștință activitatea directorului, căruia s'a căutat să i se asigure bătrânețele prin asigurarea de pensie pe cale de contract.

Adunarea băncilor pop. din jud. Sibiu și Alba. Ținută din inițiativa fed. „Infrățirea”, Sibiu din partea căreia a participat Pr. Tr. Petrișor; Uniunea „Ardealul” a fost reprezentată prin dl subinsp. M. Grădinaru.

Au luat parte delegați dela 12 unități. S'a stabilit privind la împrumuturi: Consiliul unităților cu comisia de cenzori să verifice împrumuturile și să ia măsuri pentru garantarea lor; Federația să solicite B. C. C. un credit; Federația să tipărească formulare pentru încasarea pretenziunilor prin justiție. Privitor la depuneri: să se intensifice strângerea lor; fiecare unitate să-și furnizeze la federația o rezervă de 25% conform statutului. S'a recomandat unităților angajarea de contabili.

Cercuri cooperatiste. În jud. Sibiu, prin stăruința dlui subinsp. M. Grădinaru dela Uniunea „Ardealul”, s'au constituit următoarele cercuri cooperatiste: Turnișor cu 15 unități. Apoldul de jos cu 14 unități. Altina cu 6 unități. Porcești cu 9 unități.

Bilanțul general comparativ al Băncilor populare din România încheiat la 31 Decembrie.

	Anul 1930	Anul 1929	Diferența	
			în plus	în minus
A. Activ				
Casa	120 910 000	136 846 000	—	15 936 000
Depuneri	114 491 000	61 335 000	53 156 000	—
Participațiuni	163 675 000	110 714 000	52 961 000	—
Împrumuturi	6,395.381.000	6,019.599.000	375 782.000	—
Dobânzi datorate	435 076 000	251 666 000	183 410 000	—
Creanțe dubioase	38 937 000	28 970 000	9 967 000	—
Imobil și mobilier	223 709 000	195 709 000	28 000 000	—
Diverse conturi	125 028 000	371 426 000	—	246 398 000
Deficit	151 678 000	50 478 000	101 205 000	—
Totalul activului	7,768 885.000	7,226 738.000	804 481.000	262 334.000
B. Pasiv				
Capital vărsat	1,986 622 000	1,799 351 000	187 271 000	—
Rezerve	767 809 000	439 623 000	328 186 000	—
Fond amortizări	237 678 000	198 760 000	37 918 000	—
Dep spre fruct, incl. dob.	1,616 557 000	1,438 272 000	178 285 000	—
Credite	2,814 476 000	2,713 997 000	100 479 000	—
Diverse conturi	146 056 000	387 263 000	—	241 207 000
Excedent	199 687 000	248 472 000	—	48 785 000
Totalul pasivului	7,768 885.000	7,226 738.000	832 139.000	289 992.000
Numărul băncilor populare	4.679	4.732	—	53
Numărul membrilor	983.544	1,002 219	—	18.774

Cooperațiunea agricolă

la Congresul internațional de agricultură dela Praga.

Congresul internațional de agricultură care s'a ținut între 5—8 Iunie la Praga, a aprobat în adunarea plenară un număr de 21 rezoluțiuni, cari conțin o serie de propuneri pentru remedierea crizei agricole. X

Redăm interesanta rezoluțiune care tratează problema cooperațiunii agricole (după buletinul editat de Preisberichtstelle beim deutschen Landwirtschaftsrat).

Congresul, ținând seama de raportul asupra controlului cooperativelor, prezentat la Anvers în August 1930, la reuniunile Comisiunii internaționale de agricultură și ale Comisiunii sale speciale pentru cooperația agricolă, și bazându-se pe ancheta relativă la organizarea controlului cooperativelor în diferitele țări: este convins că dezvoltarea cooperativelor și a federațiilor lor cere în mod imperios organizarea sistematică a serviciului de control efectuat de experți calificați și instruiți, delegați de federațiile cooperative, pătrunși de ideile și sentimentele cooperatiste, serviciu pe care un contact continuu cu cooperativele îl va face să poată colabora în mod eficace cu ele pentru a menține acolo ordinea, pentru a forma funcționari și a le ajuta să realizeze scopurile de organizare dorite. Congresul crede că deși este bine stabilit că o consacrare legislativă ar contribui în mod eficace la organizarea controlului, totuși este indispensabil ca punerea la punct și perfecționarea serviciului controlului să nu fie făcută decât de federațiile înseși de control, cărora le incumbă dealfel și răspunderea.

Congresul își exprimă dorința:

1. Ca controlul cooperativelor să fie în mod continuu peste tot unde n'a fost încă făcut;

2. Să se facă toate eforturile necesare pentru a se obține legiferarea controlului obligator a cooperativelor în toate țările unde el nu este decât facultativ, respectându-se, evident în toate privințele autonomia cooperației și a serviciilor sale de control.

Pe de altă parte Congresul convins că numai o autonomie integrală a serviciului de control exercitat de federațiile cooperative oferă toate garanțiile dezvoltării și perfecționării sale, și că acest serviciu nu se va mulțumi să aplice în mod strict litera legii.

că practica și executarea controlului fac indispensabile dezvoltarea și perfecționarea continuă a acestui serviciu.

că cu toate condițiunile speciale care există în diferitele țări, scopul esențial și final al controlului rămâne totdeauna același, anume de a constata în fiecare caz bilanțul exact și situația reală a cooperativei și deci de a trage toate consecințele în avantajul său.

Considerând că o colaborare între toate federațiile de control este necesară pentru a aduce controlul la nivelul dorit de perfecționare,

invită toate federațiile de control să-și comunice reciproc experiențele și metodele lor de lucru pentru a permite astfel o perfecționare continuă a controlului cooperativelor,

și invită Comisiunea Internațională de Agricultură și Comisiunea sa specială de Cooperație Agricolă să continue să facă toate eforturile în acest domeniu, în speranța că ele vor avea toată înțelegerea și buna voință atât de necesare pentru realizarea acestei sarcini, și că, datorită colaborării tuturor federațiilor competente, controlul cooperativelor va putea interveni din ce în ce mai eficace în dezvoltarea diferitelor cooperative pentru a mări prosperitatea lor din toate punctele de vedere.

Congresul confirmând deciziunile Comisiunii speciale de Cooperatie agricolă instituită pe lângă Comisiunea internațională de Agricultură, recunoaște:

1. că recrutarea noilor cadre cooperatiste și instrucția lor este o chestiune vitală pentru cooperatiia agricolă, de care depinde însuși viitorul ei;

2. că organizările și diferitele măsuri privind instrucția noilor cadre cooperatiste în diferite țări au contribuit mult să favorizeze dezvoltarea cooperatiiei.

3. că munca depusă pentru perfecționarea noilor cadre trebuie continuată cu energie și în viitor, astfel ca această instruire să rămână la nivelul exigențelor prezente și viitoare. Invățământul va trebui extins, și mai ales specializat în chestiunile de tranzacții comerciale, Congresul.

1. invită Comisiunea Internațională de Agricultură să însărcineze Comisiunea sa specială de Cooperatie agricolă:

a) să completeze ancheta întreprinsă asupra stării învățământului cooperatist;

b) să completeze rezultatele acestei anchete prin cercetări speciale asupra unor anumite organizații de învățământ;

2. Sfătuște asociațiile aderente, în scopul facilitării extensiunii învățământului cooperatist:

a) să schimbe între ele în mod regulat rapoartele publicate de instituțiile lor;

b) de a face o listă a colaboratorilor și a celor ce elaborează programele relative la chestiuni de învățământ cooperatist;

c) de a schimba între ele materialul de studii;

d) de a indica posibilitățile de învățământ existente în diferite țări.

Situația Cooperativelor agricole din Cehoslovacia

11.000 Cooperative. — Cooperativele în timpul crizei agricole

Cooperativele agricole din Cehoslovacia au o tradiție destul de îndelungată și sunt foarte bine organizate. Această împrejurare poate fi atribuită într-o mare măsură faptului că întreaga agricultură din Cehoslovacia se află la un nivel înalt în ce privește latura producției și desfacerii. În mod sistematic cooperativele au început să fie întemeiate dela 1890, dar încă înainte de acest an au existat multe cooperative agricole, care au azi o vechime de peste 50 de ani.

În 31 Decembrie 1930 numărul total al cooperativelor din Cehoslovacia a fost de 11.029. Din acest număr 5853 sunt cooperative de credit, urmând 1935 cooperative de mașini și electricitate, 306 cooperative pentru fabricarea spiritului, 351 cooperative de cumpărare și desfacere, 416 cooperative de lapte, 65 cooperative de morărit, 214 cooperative pentru creșterea și exploatarea animalelor, 1120 cooperative de depozitare, 180 cooperative de locuințe agricole, 38 cooperative pentru produse textile, etc.

Cooperativele sunt grupate în 12 asociații cooperatiste, între care 8 cehoslovace, 3 germane și 1 poloneză. Toate aceste asociații s'au unit în 1921 într-o „Uniune a Asociațiilor cooperatiste din Cehoslovacia“ cu sediul la Praga. În această uniune, care se numește și „Cetkooperativ“ sunt deci grupate toate cooperativele agricole fără deosebire de naționalitate, religie sau nuanță politică. Asociațiile cooperatiste exercită o intensă activitate de organizare financiară și de revizuire pentru cooperativele grupate în aceste asociații. Cumpărarea celor necesare agriculturii și desfacerea produselor agricole sunt deservite de 11 centrale comerciale, fiecare asociație având centrala ei proprie. La cumpărarea unor anumite produse, ca de ex. îngră-

șăminte artificiale, toate asociațiile procedează în comun, sub conducerea organizației de cumpărare a cooperativelor agricole. Această organizație a cumpărat în 1930 74.000 vagoane mărfuri în valoare de 406 mil. cor. ceh.

Activitatea cooperativelor.

Activitatea principală a cooperativelor agricole din Cehoslovacia este de credit, depozitarea de produse agricole și de ajutorare reciprocă. Cooperativele de credit, așa zise ale lui Raiffeisen, sunt atât de răspândite în Cehia, Moravia și Silezia, încât nu există sat care să nu aibă o asemenea cooperativă. În Slovacia și regiunea subcarpatină, numărul cooperativelor de credit a fost foarte mic, în prezent însă ele sunt înființate în mod intensiv și aci.

După ultimele date statistice, cele 5853 cooperative de credit au peste 1 milion membri, un capital fundamental de 66 mil., un capital de rezervă de 160 mil. cor. ceh. și administrează 7 miliarde 88 mil. depuneri. Imprumuturile acordate membrilor se ridică la aproape 5 miliarde cor. Banii sunt depuși cu o dobândă de 5% și imprumuturile sunt acordate cu o dobândă de 5-7% (în Slovacia, dobânda este puțin mai mare). Cooperativele de depozitare, care înmagazinează produsele agricole, sunt deasemenea foarte răspândite. În ultimii ani rulementul mediu al produselor depozitate a ajuns la 180.000 vag. anual. Pe lângă aceasta cooperativele de depozitare păstrează și obiectele necesare agricultorilor.

Industria agricolă.

Foarte prospere sunt și cooperativele care se ocupă cu prelucrarea industrială a produselor agricole, eventual cu desfacerea produselor agricole. Numărul cooperativelor pentru fabricarea spiritului se ridică la 306 și ele participă cu 73% din întreaga producție de spirit. Cooperativele de lapte prelucreză laptele furnizat de membrii cooperativelor. În special în ultimii ani aceste cooperative au înregistrat un succes neobișnuit. În ultimul an cooperativele de lapte au prelucrat 300 milioane litri lapte. Numărul întreprinderilor de lapte este în continuă dezvoltare și ele sunt bine dotate din punct de vedere tehnic.

Cooperativele de ajutor reciproc.

La perfecționarea cooperativelor agricole contribuie foarte mult și cooperativele așa zise de ajutor reciproc, care procură agricultorilor mașini agricole, curent electric, animale de rasă, semințe selecționate, etc. Cooperativele electrice și-au câștigat mari merite la ridicarea standardului de viață al agricultorului cehoslovac și aceasta nu numai în sens economic, dar și cultural. Astăzi 8355 comune sunt aprovizionate cu curent electric, din care număr 1775 cu ajutorul cooperativelor.

În ultimul timp se acordă o mare atenție dezvoltării cooperativelor pentru creșterea animalelor. În toamna anului trecut s'a înființat la Praga, o centrală a cooperativelor pentru creșterea și exploatarea produselor animale. În scurta ei activitate această nouă centrală a și dat rezultate favorabile.

Rolul cooperativelor în timpul crizei.

Buna organizare a cooperativelor agricole ajută foarte mult agricultura cehoslovacă în timpul crizei. Pe terenul creditului și comerțului cooperativele sunt un apărător excelent al intereselor agricole, ajutând agricultorilor ca să poată trece momentele cele mai grele. Lupta cooperativelor pentru ameliorarea crizei este dusă cu succes, dovedind că cooperativele și ajutorul reciproc formează cel mai bun mijloc pentru ridicarea și asigurarea agriculturii. Edificiul cooperativ din Cehoslovacia, clădit în cea mai mare parte încă înainte de război, când s'a putut bizui pe mijloace proprii, este astăzi cu atât mai prosper.

Educația cooperativă internațională. Conferința internațională a educației cooperative și-a ținut a treia sesiune în 18 Iulie în Seminarul din Freidorf. Conferințele precedente s'au ținut la Haga și la Viena și au discutat problema educației sub aspectul ei internațional în relație cu reuniunile naționale.

În acest an la Freidorf, conferința după ce a luat la cunoștință expozitul dlui Touchère asupra începutului și asupra metodelor educației cooperative precum și asupra unei anchete asupra muncii de organizare din fiecare țară în ce privește această educație, — a decis ca de azi înainte să și specializeze munca. Astfel s'a propus ca în adunarea viitoare să se treacă în ordinea de zi următoarele chestiuni:

1. Cari sunt cele mai bune mijloace de preconizat pentru a face pe cooperatori conștii de începuturile mișcării lor.

2. Educația tehnică și cooperativă a personalului care vinde.

3. Intervenția puterii publice în învățământul cooperativ.

Țările cari au participat la această conferință, care s'a ținut sub auspiciile Alianței cooperative internaționale, au fost: Germania, Austria, Belgia, Bulgaria, Egiptul, Finlanda, Franța, Anglia, Letonia, Polonia, Suedia, Elveția și Cehoslovacia.

(*La Coopération belge Nr. 22 din 1 August 1931*).

Populația cooperativă din principalele țări ale Europei în 1929.

Anglia	6168994
Germania	3624476
Franța	1438079
Cehoslovacia	871642
Ungaria	785903
Polonia	723878
Finlanda	456573
Belgia	438712
Suedia	434528
Elveția	356123
Austria	344508
România	289961
Dania	257346
Olanda	216833
Norvegia	104685

(*La Coopération belge Nr. 23 din 20 August 1931*).

Centrala „Napred” — Bulgaria. Supunând discuțiunii raportul anual al magazinelor en gros, dl Penscheff, directorul „Napred”-ului, a declarat că în 1930, 57 cooperative de consum cu 3325 membri s'au afiliat centralei Napred. Capitalul în acțiuni, al cooperativelor afiliate, se ridică la 115,850.407 leva, fondul lor de rezervă rămânând 12,335.261 leva iar depunerile 48,199.090 leva. Cooperativele posedă 215 magazine a căror cifră de afaceri se ridică la 410,019.451 leva iar surplusul distribuit a fost de 2,391.398 leva.

Din prefața cărții dlui Henri Sée „Originile capitalismului” desprindem următoarele:

Acumularea de capitaluri a fost o condiție necesară genezei capitalismului și ea s'a accentuat din ce în ce mai mult începând din secolul al XVI-lea însă ea nu s'a mărginit să se sfârșească cu societățile capitaliste. Primele etape și cele mai apropiate au fost acelea designate sub forma societăților capitaliste comercialo-financiare. Însă pentru ca evoluția să fie desăvârșită ea a determinat o transformare a tuturor organizațiilor de muncă, a raporturilor dintre patroni și angajați, fapt care a avut ca efect exercitarea asupra claselor sociale a celei mai profunde acțiuni care s'a

putul vreodată observa până atunci. Astfel triumful organizației capitaliste nu este anterior secolului al XIX-lea ci din contră, aproape peste tot, ea datează din mijlocul acestui veac.

Ce învățăminte se pot trage din acest trecut?

Cooperatiia, va fi deasemenea chemată să acumuleze capitalurile consumatorilor pentru a organiza regimul interesului general care duce la socialism? Pentru a atinge acest scop, cooperatiia va trebui să-și asimileze din ce în ce forțele industriale și comerciale, transformând deasemenea toate funcțiunile muncii, stabilind relații între muncitori și patroni devenind cu toții colaboratori.

Aceasta pentru mâine. Iată începutul care se va realiza dacă efortul perseverent, tenace, conștiu va fi de partea tinerei generații, care se ridică acum.

Banca muncitorească din Berlin și criza. Cu toată grava criză economică „Banca germană a muncitorilor, a amployaților și funcționarilor” prezintă un admirabil bilanț pe anul în curs. Pe când cele mai multe dintre bănci au pierderi și mai ales se văd obligate a face restituiri de depozite, Banca muncitorească și-a mărit depozitele dela 163 la 168 milioane mărci.

Mișcarea generală a fost de 3.3 miliarde în 1930 față de 2,7 miliarde în 1929.

Beneficiul net, după alimentarea destul de considerabilă a fondurilor de rezervă, s'a ridicat la 2,14 milioane față de 2,11 milioane în 1929.

Accionarii au primit un dividend de 8 procente. În 1930 s'au deschis 136 agenții noi. În total actualmente Banca are 233 agenții în 171 orașe germane.

Relațiunile dintre cooperative și sindicate. Problema relațiunilor dintre cooperative și sindicate a format obiectul unei reuniuni la Comitetului național al Comisiunii sindicale din Franța. La drept vorbind obiecțiunile formulate de unii cooperatori vizau mai mult lucrurile în formă decât în fond. Căci — și e bine să se amintească aci — fiecare membru din mișcarea sindicală e de acord și recunoaște că, dacă cooperativele și sindicatele evoluează pe planuri diferite, aspirațiile lor de azi și de mâine sunt comune. În general se recunoaște chiar necesitatea de a se reglementa relațiile lor, inspirându-se mai ales din acel principiu, care le obligă să folosească mijloacele de acțiune curente cari caracterizează lupta între muncă și capital.

Cooperatiia socialistă nu e o exploatație capitalistă; profitul individual este exclus din preocupările sale. Ea tinde, din contră, să-și vândă produsele sale pe un preț just și prin mijlocul de circulație să mărească puterea de cumpărare a salariilor. Alături de ea organizarea sindicală nu trebuie să observe altitudinea ce va trebui s'o adopte față de patron. Iată de ce ea a interzis — în art. E al Contractului colectiv — răspândirea grevelor printre personalul cooperativelor, greve cari uneori s'au desfășoară fatal printre muncitorii industriei private.

În ce privește cooperatiia naturală ea recunoaște organizația sindicală. Năzuindu-se dimpreună cu ea să organizeze munca nu ocupă în principiu decât pe muncitorii sindici și le aplică tratamente și salarii având ca bază salariile și tratamentul plătit în întreprinderile similare.

(*Le mouvement syndical*).

Cincizeci de ani de cooperatiie în Belgia. „Vooruit”. Au trecut mai bine de cincizeci de ani decând „Vooruit” — brutărie cooperativă — a fost fondată la Gand în Belgia cu un capital de 2000 franci vărsați de Asociațiunea țesătorilor din acel timp. Situațiunea clasei muncitorești era, ca de altfel întreaga mișcare uvrieră, dintre cele mai deplorabile. Fondatorii acestei cooperative erau aproape toți muncitori fără instrucție sau chiar dacă o aveau ea era dintre cele mai mediocre. Erau însă din contră pătrunși de-o iubire fără de margini, de-un frumos sentiment de sacrificiu, de luptă combativă pentru ideile lor.

Ei au început cu o brutărie. Cooperativa lor a prins în curând, creind și magazine unde se vindeau vestimente, stâmbărie și coloniale.

Prețurile scăzute ale societății „Vooruit” au determinat chiar și pe burghezi să recunoască această cooperativă și odată cu aceasta comerțul uzual din acel oraș a mcat. După acest succes obținut, societatea „Vooruit” își începu frumoasa serie de opere sociale care folosiră la numeroase familii de muncitori, servind ca exemplu tuturor cooperativelor din Belgia și străinătate.

Prin creșterea și ajutorul cercurilor sale artistice, prin deschiderea de biblioteci, prin construirea unei Case a poporului cu sale festive și încăpătoare etc., societatea Vooruit a contribuit în cel mai larg mod posibil la emanciparea morală a muncitorimeii din Gand.

Această acțiune civilizatorie ne pare cu drept cuvânt magnifică în acest an în care se serbează a cincizecea aniversare dela fondarea societății „Vooruit”.

Presă cooperativistă mondială e plină de elogii pentru cooperatorii din Gand. — Redăm aci pentru cetitorii tribunei noastre, un vibrant articol al dlui V. Serwy, publicat în ziarul cooperatist: „La Coopéracion Belge”:

„Au trecut cincizeci de ani din ziua în care câțiva muncitori conștii de destinele clasei muncitorești, în plină energie, îndemnați de exemplul fraților lor, țesătorii din Rochdale, au pus baza unei întreprinderi modeste, o brutărie. Și dacă instituțiunea aceasta din fundul unei strădele a orașului Gand, nu avea nimic transcendent, era în schimb ea însăși un program pentru viitor.

Brutăria era o societate cooperativă „Vooruit” sortită să alimenteze cu pâine familiile muncitorilor. Ea vindea cu măsurii exacte și preț just. Ea își propuse să satisfacă necesitățile celor mulți fără nici un spirit de câștig. Aceasta a fost prima parte a programului său.

Ea voia însă avantajii. Clasa muncitorească era ignorată și exploataată sângeros de un patronat fără inimă. Ea nu avea nici o conștiință despre drepturile sale nici despre datorităle ei. „Vooruit” își luă sarcina să o ridice din punct de vedere intelectual și social, prin asocierea ei în diferite forme. Aceasta a format a doua parte a programului său.

Cincizeci de ani s'au scurs de atunci și programul a fost realizat în spiritul ei. Muncitorii sunt astăzi, ca asociați, în număr de jumătate milion grupați în cooperative de consum. Nu numai că ei s'au transformat în proprii lor comercianți, ci ei au început să fie proprii lor producători, asigurații și proprii lor bancheri.

Câteva sute de Case populare există acuma în întreaga țară, care sunt tot atâtea focare de instrucție, educație și cultură. Muncitorii Belgiei erau acum 30 sau 40 ani erau refractari față de organizațiunea sindicală s'au organizat acum peste tot și în toate profesiunile pentru a-și apăra salariile lor și drepturile de muncitori.

Aproape 500.000 de familii au primit sistemul asigurărilor mutuale contra bolilor. Cercul de studii, cenacului științifice, de artă, de educație, de sport, grupează mii de fii de muncitori. Un partid politic puternic și-a cucerit locul său în toate întrunirile deliberative.

În 1881 poporul nu conta deloc în Belgia.

În 1931 nimic nu se face fără a se ținea seamă de el.

Poporul este astăzi, în aceasta țară, o putere considerabilă, născută din primele eforturi ale unui mănunchiu de muncitori din cetatea Gand-ului.

„Vooruit” a fost inițiatorul practice și perseverent al clasei muncitorești din Belgia.

Tie „Vooruit” îți păstrăm toată recunoștința. Către tine Vooruit se îndreaptă astăzi toate inimile cooperativelor”.

Pe când oare vom avea și noi Români Vooruit-ul nostru.

